

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal:
Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Egyes szám ára 2 l., vasárnap
3 l. Bucurestiben 50 banival
több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egész évre ... .. 480 Lel.
Fél évre ... .. 240 Lel.
Negyed évre ... .. 120 Lel.
Havonta ... .. 40 Lel.
Hirdetések díjazás szerint
Megjelenik naponta reggel.

Feloldó szerkesztő:

Károly József.

Károly trónörökös Aradon.

— Ünneplés fogadtatás a vasúti állomáson. —

(Saját tudósítónktól.) A román trón várományosa, **Károly királyi herceg** ma Aradra érkezett, hogy résztvegyen a **Clória-C. F. R.** sportklub pályavárató ünnepélyén. Károly trónörökös ezuttal először tartózkodik hivatalos minőségben, mint a romániai sportélet vezető egyénisége Aradon. Ebből az alkalmából az aradi sportkerület nagy szabású ünnepségeket rendezett a fenséges vendég tiszteletére. — A mai napot Arad **szép közölté** tette a királyi herceg, akinek látogatása teljesen a sportnak szent, amit az bizonyít a legjobban, hogy a fellobozózott házakon és a város háza homlokzatának feldíszítésén kívül a város nem öltött ünnepi színt, az élet normális keretek között folyt, ami a demokratikusan gondolkodó és a ceremóniát kerülő trónörökös intencióinak meg is felel. A fenséges vendég aradi látogatása a külső pompa mellőzésével annál bensőségesebb volt, ami dokumentuma annak a szeretettel, amely a trónörökösöt a sporthoz és annak művelőjéhez fűzi. A trónörökös aradi látogatásáról és a sportünnepségekről az alábbi részletes tudósítást adjuk:

Reggel nyolc órakor az aradi állomás még a rendes köznapi képet mutatja, ámabár az állomás épülete fel volt díszítve címerekkel és girlandokkal. Siető utasok, hordárok, intézkedő vasutasok. Az újságbódé és a trafik lassan leereszti bezárt redőnyeit: Kezdődik az élet. Először az első vágányon, közvetlenül az első osztályú életterem előtt két hosszú fekete, királyi koronával díszített szalónkocsi, ezekben tartózkodnak a trónörökös és kísérete. Lassan gyülekeznek a fogadtatásra az előkelőségek, majd felsorakozik a katonazene, az aradi cserkészek csapata, kemény léptekkel vonul a 12. huszárok egy százada. Cilinderes, szalónkabátos urak jönnek elő, majd vonatok futnak be és indulnak el, közben egy pihogó mozdony az udvari különkocsit kivontatja az összekötő hidig, mert eddig helyen zavarja a forgalmat.

Fél kilenckor érkezik meg

Gratta Ovidiu rendőrprefektus, röviddel utána **Georgescu** János vezérfelügyelő, városi és megyei prefektus, dr. **Robu** János főpolgármester, **Popescu** Haralamb sziguranca-főnök, **Pop** aradi kerületi vasutigazgató, **Jura** állomásfőnök, **Pap** I. János gör. kei. püspök, **German** Joe alispán, **Bulzan** Avram postafőnök, **Crisan** Ascaniu liceumi igazgató, dr. **Nichif** Lázár kultúrpalotai igazgató, **Babescu** Viktor, a Jozsef Vulcan iskola igazgatója, dr. **Botis** Tivadar, a teologia igazgatója, **Barbura** Sever táblabíró, helyettes törvényszéki elnök, dr. **Fikker** Károly és dr. **Gitta** ügyészek, dr. **Robu** Jánosné és **Georgescu** prefektus neje, **Stelanescu** őrnagy-térparancsnok, **Georgescu** ezredes, a hadkiegészítő parancsnoka, **Simboteanu** ezredes, a 12. huszárok parancsnoka, **Langier** ezredes, az Aradon állomásozó Dolj ezred parancsnoka, **Petri** György főtörzsorvos, azonkívül az összes katonai egységek parancsnokai, magasrangú tisztek, a polgári hatóságok fejei és még sokan.

Pontban kilenckor megindul az összekötő hid aól a két hosszú különkocsi és lassan, méltóságtelesen előgördül az első osztályú váróterem elé. A katonazenekar a himnuszt játsza, a civilek leveszik fejközl a kalapot, a tisztek feszes vigyázállásban sapkához emelt kézzel tisztelegnek. A kocsi megáll és elsőnek szállnak ki dr. **Bianu** Jenő az erdélyi sziguranca és rendőrségek főfelügyelője, **Condtescu** ezredes, a trónörökös szárny segédje, közvetlen utánuk vadásztábornoki tábori zöld uniformisban lép **Károly** trónörökös. Magas, karcsu mosolygó arcú erőteljes fiatalember, modora közvetlen, szívélyes. A zenekar a himnuszt játsza, az egész állomás épülete visszhangzik a hurrál és szetreaszka-kiáltásoktól. A trónörökös a sapkához emeli a kezét, majd meghallgatja **Langier** ezredesnek, a Dolj ezred parancsnokának rövid katonai jelentését. Ezután **Georgescu** prefektus és **Pap** I. János püspök kíséretében ellép a cserkészek és díszszázad előtt, mindenütt kezet

fogva a tisztekkel. Ezután ismét visszakerül az első osztályú váróterem elé, ahol sorban bemutatkoznak neki a hivatalos személyek. Mindegyikkel szívélyesen kezet fog, erőteljesen megrázza a kezüket, miközben derüsen mosolyog. Utoljára marad a kerületi sportszövetség, hisz a trónörökös ezuttal látogatása tulajdonképpen a sportnak szól. Dr. **Avramescu** Vazul állami ügyvéd, kerületi elnök, röviden üdvözli a trónörökösöt, mint a sport igaz barátját. A fenséges ur pedig sorban kezet fog **Ferdinand** György szövetségtit-

kárral, **Staltiu** János alkerületi elnökkel, **Bischoff** Ferenc szövetségi elnökkel, **Dragicu** Aurél, **Stefanutz** Szabin, **Tamasdan** Vazul, **Rimbás** **Romulusz** és **Pálinkás** Lajos szövetségi tagokkal. Mindez alig tartott negyed óráig. A trónörökös és kísérete keresztülmegy a várótermen, az első osztály folyosóján ki az utcára, ahol belül az udvari automobilba. Utána, hosszu sorokban autók és kocsik. Amerre a menet elhaladt, mindenütt hatalmas éljenzés.

(A tudósítás folytatása az 5. oldalon.)

Poincaré már engedékeny.

(Franciaország semmilyen feltételt nem fogad el.)

Párisból táviratozzák: **Poincaré** vasárnap Priesterwaldban beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy **Franciaországban** őszintén kívánják a Ruhr-kérdés befejezését. Németország megőrizte régi fejelemét. A gazdasági szervezésben tanúsított hagyományos tehetősége újra képessé fogja tenni, hogy talpraálljon. Franciaország nem kíván mást, csak a békeszerződés lojális teljesítését. Franciaország ép úgy kész a dolgok végére pontot tenni, mint Németország és a szövetségesek. Németországnak azonban fel kell hagynia a passzív ellenállással és előfeltételek felállításával, mert **Franciaország semmilyen feltételt nem fogad el.** Franciaország a brüsszeli jegyzőkönyvhöz,

Mussolini és Pasic.

(A jugoszlávok nem mondanak le Fiuméről.)

Londomból jelentik: A milánói lapok értesülése szerint, **Mussolini** **Pasic**sal a fiumei kérdés rendezése céljából október elején Velencében találkozik. A skupstina legutóbbi ülésén **Pieris** igazságügy miniszter **Nincis** külügyminiszter nevében válaszolt a fiumei kérdésben a szociálisták interpellációjára. A miniszter kijelentette, hogy a tárgyalásokat Jugoszlávia és Olaszország között eddig eredménytelenek voltak, a kormány most beleegyezett, hogy új közvetlen tárgyalások induljanak meg. A kormány újabb lépéseit, mivel azok is eredménytelenek voltak,

a francia Sárga-könyvhöz és a francia nyilvános nyilatkozatokhoz igazodik, amire nincs se hozzátenni, se elvonnivalója.

Berlinből táviratozzák: A német szövetséges államok miniszterelnökei ma ideérkeztek, hogy a birodalmi kormányval együtt döntsenek a passzív rezisztencia és a német-francia konfliktus ügyében. A kormányparti sajtó elismeri, hogy a passzív ellenállás folytatása hiábavaló, ezért a kormány kész a legmesszebbmenő engedményekre. Nehézséget csak a jobboldali radikálisok okoznak, akik az engedmények ellen éles harcot hirdetnek és puccsra készülődnek. A kormány erélyes intézkedéseket tesz folvamatba a reakciók ellen.

nem tartotta szükségesnek a parlamentet közölni. Erre az interpellációk kijelentették, hogy a választ nem veszik tudomásul és eltélik a kormány erélytelen magatartását, amely hozzájárult ahhoz, hogy a kérdés elintézetlenül maradjon.

Bucurestből táviratozzák: A római jugoszláv követ ma meglátogatta **Mussolini**t, akinek átadta **Pasic** rendkívül szívélyes hangu levelét. A jugoszláv miniszterelnök levelében rámutat arra, hogy a két állam között további tárgyalások szükségesek a fiumei kérdésben. Ennek következtében valószínű, hogy **Pasic** október hó elején találkozni fog Velencében **Mussolini**vel a fiumei kérdés végleges megoldása céljából.

A mintavásár megnyitása.

(Oprea kamarai elnök beszéde. - Séta a kiállításon.)

(Saját tudósítónktól.) A lankadatlan polgári munkának zengi dicséretét az a sok ezer látogató, aki csodálkozó tekintettel nézte a mintavásár pavillonjait. Románia minden részéből érkeztek a látogatók ezrei, hogy megcsodálják Temesvár, Bánát és az ország többi részének iparát és kereskedelmét.

A munka ünnepét ily most Temesvár s tiszta szívből fogad minden vendéget. A város külsőleg is ünneplőbe öltözött. Többek között tekintélyes anyagi áldozatok mellett rendezte a Boulevard. Reggel Ferdinand régóta rendezésre váró területét. A városi mérnöki hivatal szerencsés érzékkel Stanity György Kővezési vállalkozót, ezt a biztos Rezi, szolid izlésű művészembert bízta meg a munkálatok elvégzésével. Stanity mester a városi mérnöki hivatal pompás tervei alapján, mintha csak varázsvesszővel dolgozott volna, egy-két tőre fővárosias jellegű tudott adni a Lloyd-sor hatalmas palotákkal szegélyezett, forgalmas Képének. Az Erdélyi Kaszárnya hatalmas udvarán állaladva, impozáns diadalkapú jelzi, hogy elértük a mintavásár területét. A pavillonok elhelyezése, az egész belső interieur már arra enged következtetni, hogy felszárnyalja a temesvári mintavásár az 1920-ban rendezett Bucuresti mintavásárt.

A bejáratnál balra elérjük az A pavillont, mely művészi külsejével keblemesen hat a nézőre. Az A pavillon bekezdését egyesben alakították át, a bejáratnál jobbra és balra egy-egy fülke, beljebb a fülkétől folyószertű tagozódásban folytatódik a pavillonban hármass elosztásban.

A B pavillon a háziipar pavillonja, benne nyertek elhelyezést: Iparművészet, Bőráruk, Papíráruk.

A C pavillonban találjuk a bútortárgyak képviselőit. Ugyanitt van a konzervgyár kiállítása is. A D pavillonban nyert elhelyezést a nehéz ipar. A fenti pavillonokon kívül sok magán-cég külön-külön Kis pavillont emeltetett.

Szórakozó helyről is gondoskodott a vezetőség. A mintavásár közepén van a Kávéház, mögötte a kabaré színpad.

A C pavillon bejáratánál nyert elhelyezést a postahivatal, mely a látogatókat megkíméli a messzire fekvő postahivatalokra való szaladgálástól. A mintavásár igen jó benyomást tesz a szemlélőre, a pavillonok aritmetikus elhelyezése, a belső díszítések mind izlést és hozzáértést áruznak el.

A mintavásár megnyitása.

Dr. Coste prefektus, dr. Georgerovici polgármester, Gavanescu tábornok, Popovic kereskedelmi

felügyelő, Four iparfelügyelő és sok más előkelőség jelenlétében nyitotta meg Oprea János a kereskedelmi és iparkamara elnöke a mintavásárt. A katonazenekar eljátszotta a himnust, majd Oprea kamarai elnök a következőket mondta:

— Ritka alkalom adatott osztályrészül Temesvár városának. Városunk hajlékot adott a mintavásárnak. Egy olyan kiállításnak mely felvonultatja Románia iparát és termelését. Az ipar és kereskedelem, legfontosabb vénái a közgazdaság vérkeringésnek s hivatva vannak az állam erejét és konszolidálását előmozdítani. Ebben a hatalmas munkában mindenkinek részt kell venni, mert minél intenzívebben és jobban támogatjuk az ipart és kereskedelmet, annál inkább emelkedik az ország tekintélye a külföld előtt s ennek arányában vonul az országba az anyagi jólét. Ez a mintavásár eklatáns bizonyítéka Románia alkotó és termelőképességének s azzal a reménnyel tölt el bennünket, hogy országunk napról-napra fejlődik és emelkedik. Az itt kiállított produktumok, — melyek az ország minden részéből lettek ideküldve — szépség, izlés és tökéletesség tekintetében egymást mulják felül. Nagyon sok olyan kiállított terméket találunk itt, amelyekről eddig nem is tudtuk, hogy készülnek-e egyáltalában az országban? Ennek a mintavásárnak fontossága főképpen abban talál igen nagy jelentőséget, hogy végre alkalmunk van az ország produktumát közelelről megismerni. Ennek az lesz az eredménye, hogy a jövőben nem fogunk a határon túlról olyan árukat importálni, amelyek benn az országban gyártódnak.

— Illogikus és káros lenne olyan termékeknek az importja, melyeket teljesen azonos minőségben és kivitelben az országban is vásárolhatunk. Illogikus lenne saját készítményeinket minden ok nélkül lebecsülni és az annyira drága pénzünkkel a külföld zsebébe tölni. Sőt, ellenkezőleg, előnyös lenne ugy az iparra, mint az államra, hogyha annyira fejleszteni tudnánk a produktiót, hogy nemcsak a belföldi szükségletünket elégítjük ki, hanem arra kell törekednünk, hogy exportáljunk, amik által nemcsak magát az ipart emeljük, hanem a munkakedvet és ambíciót is, viszont másrésztől elérjük azt, hogy kereskedelmi mérlegünk egyensúlyát helyrehozzuk és megmutathatjuk a külföldnek Románia termelőképességét, gazdagságát és energiáját.

— Minden lehető rendelkezésre kell bocsátanunk az iparunknak, hogy ugy a belföldön, mint a külföldön érvényesülhessen a utat találjon! Csak ugy tudjuk felvirágoztatni a hazai ipart, ha minden akadályt eltávolítunk utjából, mely fejlődését megakadályozza! Országunk gazdasági terebélye, az a tágas hely, ahol egymással találkozunk kell, ahol harmonikus együttműködéssel egymást támogatunk kell, hogy az, amink ma megvan — megőrizzük és közös erővel erősítsük, nehogy az emberi munka energiája a semmibe vesszen. Ettől a kívánságtól vezéreltetve, a végrehajtott-

ság nevében üdvözlöm mindazokat, akik termékeikkel és munkájukkal — akár mint kiállítók, — akár mint látogatók — itt megjelentek és a temesvári mintavásárt megnyitottak jelentem ki.

Cégek bemutatása.

A mintavásár iránt óriási az érdeklődés, igen sok megrendelés történt eddig is. Vasárnap és hétfőn 25000 ember látogatta a vásárt. A látogatók figyelmét a legutóbbi lapunkban felsoroltakon kívül még az alábbi cégek kiállításai keltették föl:

Andrényi Kálmán utódai-pezsőgyár Arad. A mintavásár megnyitása napján valósággal megakadt a forgalom az Andrényi-pezsőgyár pavillonja előtt. Az a sok-sok ezernyi látogató, aki európai hírnevéről már mind ismerte az Andrényi-pezsőgyár nagyszerű nevét, személyesen akart meggyőződni, hogy milyen izléssel rendezte kiállítását az a gyár, melynek gyártmányai egytől-egyik a jó izlés jegyében születtek. És nem távozott csalódással senki. A közérdeklődésnek tesztünk eleget, ami kor megírjuk, hogy a cég 1834 óta áll fenn. Legkedveltebb gyártmányai az Andrényi-Sec, Andrényi-Exta, főleg pedig Cremen-Rosé. Egyedüli gyár Romániában, mely francia módszer szerint gyártja a pezsőt. Hogy az Andrényi-pezsőgyár mennyire fölötté áll minden más hasonló gyártmánynak, annak legbeszédesebb bizonyítéka az, hogy a legmagasabb királyi udvar részére direkt megrendelések alapján szállítja pompás gyártmányait. A cég temesvári képviselője Schönfeld Nándor Strada General Foch 42, telefon 22-42.

Aradi Textilgyár R. T. Arad. Sürgöncim: „Textil Arad“ Erdély gyáriparának büszkesége. — Egyedüli gyár Romániában, mely komplett fonóval, szövődével, fehéritővel, festődével és karton nyomóval rendelkezik. Munkásainak száma 1500, napi produktója 20.000 méter készáru. Hatalmas kiterjedésű pavillonjában kiállítja összes gyártmányait: fehér árukat, molinókat, kanavászokat, zep hirtket, barchenteket, flanelleket és csomagfonalat, mely utóbbi egész Romániában csak az Aradi Textilipar telepein készül. A gyár a nagy nyugati ipari államok méretei szerint fejlődik hatalmas léptekkel. Gyártmányai a külföldön ép olyan ismertek, mint a belföldön. A grandiosus gyártelepet Lóránt Emánuel vezérigazgató és Hermann Gyula ügyvezető igazgató fejlesztették naggyá.

Aradi Kötő és Kötőszövő gyár R. T. Arad. Pompás izléssel és szakértelemmel megrendezett pavillonja magában foglalja a gyártási szakma összes ágazatait. A hatalmas kiterjedésű aradi gyártelep produktái: harisnyákat, kendőket, sportcikketeket a legfontosabb kiv-

telben is gyapju, selyem és pamutból. Továbbá vattelint, melyet eddig az országban egyáltalában nem gyártottak, amivel egy fontos cikk behozatát fölszűntessé tette. A gyár óriási teljesítő képességét bizonyítja ezeken kívül egy, a régi Romániában általánosán bevezetett tömegcikk: a broboade (plüsskendő) gyártása, mely óriási kelendőségnek örvend. Figyelemmel kíséri a gyár a divat legújabb és legváltozatosabb alakulásait is. Általános feltűnést keltenek a most divatos női kötött ruhák, kosztümök és a kötött női mellények, melyek kielégítik a legkényesebb izlést is. A gyár alapítókéje 15 millió lei. Üzemét folyton nagyobbítja, ami Rác Gyula vezér igazgató fáradhatatlan munkásságának tudható be érdemül. Tevékeny részt vesz a gyár vezetésében dr. Marcus Mihály, a Banca Romaneasca aradi fiókjának igazgatója. Izléses pavillonját Rác Emil műépítész tervezte.

Weiszberger Sámuel utóda likörgyár. Arad, Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 5. A cég azelőtt Gurafonton volt. Ott alakult meg 1857-ben. Gyártmányait különösen töményítés által előállított szilvóriumát nagy mennyiségben szállította galiciába. Most pedig nagy és modern rum, likör és cognac-gyárat állított föl. Produktumai különösen a Triple Sec, Shery Brandy, Benedict. Erdélyben, Bucovinában és a Regáthban rendkívül keresettek. Cikkeit meglepő utján állítja elő. A gyárnak Guravoj határában 132 hold szilvása van. Ezenkívül több pálinkafőző telepe. A cég érdekkörébe tartozik a timisoarai (temesvári) Bánát rum és likörgyár (Bega jobbsor 17a) Cégtulajdonosok: Weiszberger Mór és Weiszberger Henrik.

Konfekció Ipari és Kereskedelmi Rt. Arad. A nagyszabású vállalkozás megteremtése György Menyhért aradi nagykereskedő nevéhez fűződik, ki hamar felismerte, hogy az új politikai határok között a nagyszabású konfekció gyárat kell létesíteni, ahol Páris és a többi nagy nyugati divatvárosok nyomán a legújabb női felöltő és szörme kreációkat állítják elő. A vállalkozás nagyszerűen bevált, s ma már egész Erdélyben és regáthban ismerik izléses női felöltő és szörme kreációit. A gyárban neves szabászok dolgoznak, akik a párisi modellházak legújabb tervei szerint dolgoznak. A Kézéki gyár egyszerű felöltőket s ruhákat is készít, melyek szintén igen elterjedtek. A Konfekciógyár készítményei annyira ismeretesek, hogy ma már nemcsak Romániában, hanem külföldre, különösen Jugoszláviába, nagymennyiségű ruha és szörmeáru szállít.

Kovács Soma és Társa Arad. Sürgöncim: „Kovács Arad Génuvar.“ Kiállít malomköveket. Ez a kitűnő hírnevnek örvendő, régi cég honosította meg a malomkőipart Romániában. Gyártmányait teljesen pótolják a francia köveket ugy minőség, mint tartósság tekintetében. Árja azonban lényegesen kisebbek. A kiállított pompás malomkövek a gyár hunyadmegyei bányabérletében teremnek és Aradon készülnek.

Hendl Ödön gépgyár. Arad. Str. Mărăsesti 47. Az árumintavásár D) pavilonjába állítja ki a saját gyártmányu és remek kidolgozásu szőlőgazdasági gépeket, borsajtókat, szőlőpermetezőket, borszivattyukat, fecskendőket, víz emelőgépeket és precíziós fogaskerekeket. A cég ötven éve áll fenn, kiváló gyártmányaival a külföldet és egész Romániát elárasztotta. A bucaresti kiállításon is résztvett és ritka tökéletességgel és szaktudással gyártott gépeivel aranyérmeket nyert. Telefon 862. Sürgöncim: Hendl gépgyár Arad

Zwack és Marty likör és cognac-gyár Siria (Világos.) Egyike ama cégeknek a mintavásáron, melyek nevükben hordják a legmelegebb ajánlást. A „Zwack” és a „Marty” külföldön-belföldön egyaránt nagyra tartott, elsőrendű márkák. Európai híru gyártmányaik az *Unicum* és a *Coctail*, ezeken kívül elismert elsőrendű gyártmányok a két cég által produkált punch, Sherry Brandy és a többi különlegességek. Fiókok: Ausztria, Csehország, Jugoszlávia és Magyarországon. A gyár mintaszerű, legmodernebb berendezésének csodájára járnak a szakemberek.

Az Intreprindere de Masini si Automobile Arad. Str. Alexandri 6. a D) pavilonban kis helyen a technika legmodernebb vívmányainak gyártmányait érdekesen és szemléltetően mutatja be. Rövid ideje van üzemben hűtőgyára, amely Romániának ezirányu első vállalata és máris minden tekintetben kifogástalan hűtőket gyárt; egy automobill hűtőket minden kivitelben, mint aggregát és repülőgép hűtőket is. A transzmissió berendezés, mely kiállításán látható, golyós-csapágyakon forog és szemléltetően mutatja meg, hogy mily kis hajtóerővel és nagymérvű kenőanyag megtakarítással járnak a golyós-csapágyas transzmissiók. A vállalat már számos új üzemben szerelt fel ilyen golyós-csapágyas transzmissiót és régebbi üzemek kenős csapágyas transzmissióit golyós-csapágyassá alakította át. A vállalat azonkívül gyárt szerszámgepeket, ugyiszintén mindenemű gép- és automobill alkatrészeket és legmodernebbül berendezett műhelyében automobill és gépjáratásokat végez. Kereskedelmi osztálya képviseli a következő világcégeket: Fichtel et Sachs golyós-csapágygyár, Schweinfurt Günther et Co., Spiralfurógyár, Frankfurt, Fémkereskedelmi R.-T., Wolfner gépszijgyár. Azon kívül bizományi lerakata van az „Astra” Prima Fabrica Rom. de Vagoane si Motoare, motoros-osztályától és a Magyar Ruggyantarógyár R.-T.-től.

Mártonffy Testvérek Cluj. Szücsök Mátyás király út 20. Telefon 10—25 Sürgöncim: Mártonfypelz. Aki az A) pavilonba bemegy, csodálkozva áll meg a 33-as szám előtt és gyönyörrel élvezi a kiállított ragyogó váaszteket. A leggyönyörűbb szörmekirakat és a legnagyobb kollektív egész Nagyromániában. Elvállal bőrnék kikészítését, kidolgozását és szörmek festését, minden mennyiségben. Szücskellékek nagyban és kicsinyben Nyebörök bizományi raktára eladásra és vételre. Export-Import.

Aradi Vasipar Részvénytársaság vasöntöde és gépgyár Arad. Gyárt mindennemű kereskedelmi, építkezési, csatornázási, téglagyári, malomberendezési, magánjáró, közlőmü., kályha és gépöntvény,

közlőmüvelet és gyűrűkenesü csapágyakat. Raktáron tart: kisasztali, acélöntésü csillekerek, tengelypárokat, sineket, sincsavart, sinszeget, mindenféle nyersolaj és szivógáz motorokat. Elvállal malomhenger rovátkolást, csiszolást és szakmába vágó tárgyak javítását és készítését.

Reismann Jonó Kötött és kötőszövőtt ipararugyára Arad. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. A gyár az 1919. éves alakulás után kizárólag pamut reguler patent gyermek-harisnyákat gyártott. Később Inwiceble és Korona amerikai és németországi modern motorikus harisnyagépekkel szerelte fel üzemét s megkezdte a trikotage cikkek gyártását is. Speciálitása: női kabátok, cepek, selyem-órúk, különösen gyermek jambok, és jamperek. Gyártmányai a külföldi árukkal felveszik a versenyt.

„Juno” sérvkötő és kötszerüzem, Arad. Gyártmányai: sérvkötők, hasfűzők, egyenestartók, nadrágtartók és harisnyakötők. Szakértő orvosi körökben általános feltűnést keltenek a mintavásáron kiállított sérvkötői, amiket ezideig Romániában nem gyártottak. Izlés és szakavatottság ad dísz a cég kiállításának. Cégtulajdonos *Varga D. Dani, Arad.* Str. Moise Nicoara (Petőfi-utca) 8.

Bogsza Likör Cluj. A *Bognár és Szántó* cég nagyhíru cluji (kolozsvári) likörgyára csaknem egy egész falát tölti be az A) pavilonnak. Erdély egyik legrégebbi szesz és likörgyára. Neve a külföldön is ismert márká. A Bogsza nevet a gyártulajdonosok nevének megrovidítése után a múlt évben vette fel. A gyár élén álló német vegyész-mérnök tiszta gyümölcs és növénynedvekből teljesen essencmentes gyártmányokat produkál a legújabb egészségügyi törvényeknek megfelelően, amelyek hivatva vannak kiszorítani a francia jelzés alatt, de Romániában gyártott liköröket. Készséggel ad kóstolót, árát jótékony célra fordítja.

„Derby” volt Hungaria cipőgyár R.-T. Oradea-Mare. Románia legnagyobb cipőgyára. Elsőrangú gyártmányai külföldön is nagy keresetnek örvendnek. Nagyobb megrendeléseket kapott az udvartól is, melynek teljes elismerését vívta ki kitünő minőségű cipőivel. Minden nagyobb erdélyi városban fióktelepei vannak. Temesvári három fiókjának üzemeltetője *Schlesinger József*, akinek nagyszerű izléséről és ügyességéről az üzletek fejlettsége és kitünő menete tesz bizonyosságot. Az A) pavilon 2. sz. fülkéjében helyezte el kiállítását, melynek megtekintését az izléses cipőgyártmányok iránt érdeklődő közönségnek nem szabad elmulasztani.

Demeter Józsa, Erdély legnagyobb kézimunka vállalata Târgul-Mureş (Marosvásárhely.) A finom kézimunka iránt érdeklődő közönség látogassa meg a kiállításon feltűnően az A) pavilon 71. számú fülkéjében, a fent nevezett cég legújabb kézimunka hímzéseit. Szébbnél-szebb gobelinteket állít ki, amelyek keleti színezetű bajaderé csoportokat és misztikus Tutenkhamen jeleneteket ábrázolnak. Feltűnést keltenek a Kelim terítők és függönyök. Egy művészi izléssel megáldott hölgy állítja ki itt a lelkéből fakadt keleti költeményeket. Szakkörök járnak csodájára. Telefon: Târgul-Mu-

res 59. Sürgöncim: Demeter Józsa. Târgul-Mureş.

Első Földgázüzemü Uvegyár R.-T. Medgyes. Romániának egyetlen táblaiuvegyára s bármelyik külföldi céggel szemben is megállja a versenyt. Kiállítás a B) pavilon 127. számú fülkéjében nyert elhelyezést. Itt állította ki érdekes nyers, még ki nem nyújtott táblaiuveganyagjait. Timişoara-i (Temesvári) képviselője *Adler Ignác és fia* üvegnagykereskedő. Gyárváros, telefon 100.

Egyesült olaj és szappan r. t. Temesvár. Klapka-sor 8. Telefon 327. Sürgöncim: „United.” A nagy koncepcióju gyár 1920-ban alakult részvénytársasággá az azelőtt Rosenthal-féle szappangyárból. Az A) pavilon 46. sz. fülkéjében állította ki mintakollektiót. Gyárt mosószappant, marseillesi szappant stb. „Rose Charlotte” pipere szappan kiváló speciálitásainak egyike. Olajgyártmányai: anpraforgó és repceolaj. A kiállításán megjelent közönség figyelmét a szappanokból összeállított gyönyörű mansoelumszerű építmény vonja magára. A megnyitás napján valóságos megalom a cég nagyszabásu kiállítása előtt, mert a hirnevérről messze földön ismert cég pavillonjának rendezésénél is hű maradt tradíciójához, mely az izlés és művészet jegyében tette nagyvá Temesvár eme pompásan megalapozott és ugy a bel- mint a külföldön kitünően bevezetett gyártelepét.

Pfoma Első Erdélyi Kés- és Evőszközgyár Arad. (Str. Moconi Orczy-utca) Románia egyetlen nagyszabásu kés- és evőszközgyárát az új politikai elhatárolások teremtették meg. Pár hónap alatt a legmodernebb német gépekkel felszerelt gyár kezdte meg Aradon működését azzal a céllal, hogy a késgyártás nélkül maradt erdélyi és regátbli piactól solingeni acélból készült áruikkal láthassák el. Az aradi Pfoma gyár szakmunkásai, műszaki vezetői a késgyártás hazájából, Németországból kerültek Aradra és az első késtermek után az erdélyi késgyár meghódította a romániai piact. Különösen az ugynevezett vágókészek, melyeket minden nagyságban készít a gyár — terjedtek el gyorsan az erdélyi és a regátbli piacokon s ma már a gyár a külföldre, Törökországba, Jugoszláviába küldi áruikket. A temesvári árumintavásáron nagyszerű kollektívával képviselteti magát a Pfoma, mely ma a romániai gyáripar egyik büszkesége.

Rittinger Emma Defa. Az árumintavásár B) pavilonjának 94. sz. fülkéjében állította ki a szebbnél-szebb saját gyártmányu perzsa szőnyegeit. Az értékes szőnyegek ritka műizlést és nagy szaktudást árulnak el. A kiállítás látogatói között feltűnést keltenek.

Weiss Testvérek szalaggyár r. t. Satumare (Szatmár.) Sürgöncim: „Lederweiss.” Telefon 49. A mintavásárt látogató közönség nagy érdeklődéssel állja körül a szatmári gyár állványait. Temérdek közhasználatu cikket lát itt, olyan precíz és finom kivitelben, hogy elmaradnak mögöttük a hasonfajú cseh gyártmányok. A gyár tökéletes produktumai közül elsőnek a pompás selyemszalagokról emlékeztünk meg, melyek a legkényesebb izlést is kelégitik. — Nem kevésbé tetszenek a taifszalagok, a kalapszalagok, a selyem félcipőfűzők, szegélvek, zsinórok, cipőszíjak és minden a szakmába vágó gyártmányok mindentel minőségben és kivitelben.

Bäumel, Steiner & Comp. S. p. A. Lugoj. Román királyi udvari szállítók. Ki ne ismerné a „Besco” likört? A mintavásár látogatói között aranyért se lehetett volna ilyen embert találni. A kiállítás A) pavillonjában látjuk a nagyhíru „Besco” likörgyár kiállított gyártmányait. A gyár jó hír nevét a finomnál finomabb gyártmányai terjesztik, amikből ha valaki egyszer kóstolt, az soha mást nem iszik. A gyár 1850-ben alakult. Speciális rum- és likör képezik fő produktumait. Készít ezeken kívül tuica, szilva és cognac páratokat.

Finkelstein Fülöp Bukarest. A mintavásár A) pavillonjában egy fényesen kiállított fülke tűnik föl, melyben a Rhein & Co. román pezsgőgyár elismerten legjobb produktumai vannak kiállítva. A pezsgőkön kívül izletes asztali és csemegeborai is híresek. A kiállított üvegeken olvasható a Cointreau márka is. Eredeti, hamisítatlan. E szónak a hallatára, mint a likörök legfinomabbikára gondol az ember. Mind a két márkának vezérképiselete és lerakata Finkelstein Fülöpé Bucarest, Calea Victoriei No. 3.

Aragonit Művek R. T. Marosvásár hely. A mintavásár speciálisan érdekes látivalója; az aragonit az egész kontinensen egyedül Erdély területén található. Wass Jenő vezérigazgató példátlan inventióval használta fel az általa kibányászott aragonitot a legpompásabb műtárgyak készítésére. Irókészletek, lámpaállványok, hamutartók, bot és esernyő nyelek s ezenkívül temérdek disziárgy készült művészi kivitelben az aragonitból. A finnyás izlésü külföldi szétkapkodja a cég gyártmányait, melyek Svájcban épp olyan keresettek, mint Amerikában.

„Az I. Nacht bucaresti cégről legutóbbi számunkban közölt ismertetésbe egy sajnálatos tévedés folytán azt közöltük, hogy bucaresti gyártelepein állítja elő vas-, fém- és csavarárut. Mint a Nacht cég fiókja közli velünk, ezen árukat külföldről importálják és annak csak eladásával foglalkoznak hat romániai üzletük útján. Tévedésre bizonyára az adott alkalmat, hogy most épít Brassóban a Nacht cég egy nagy méretü rézhengerművet, mely azonban csak tavasszal fogja üzemét megkezdenni.”

Csendes fajvédő gyűlés

(Politika-mentes politikai beszédek.)

Budapestről táviratozzák: Fajvédők Hatvanban vasárnap népgyűlést tartottak, amelyen körülbelül háromezer ember vett részt. A rendőrség nem engedte meg, hogy a szónokok politikáról beszéljenek. A népgyűlés így azután sima lefolyásu volt. *Eckhardt Tibor* a gazdasági nyomoruságról és a drágaságról beszélt és azt követelte, hogy törjék le a tőzsdei spekulációt. *Zsirkay János* és *Kiss Menyhért* a zsidókérdésről beszéltek. *Budaváry László* kifejtette, hogy a fajvédők nem a zsidók ellen szervezkednek. Arról azonban nem tehetnek, hogy akkor, amikor a keresztény Magyarország megtéremtésén dolgoznak, szemben ta-

láják magukat a zsidókkal. A fajvédők csupán a destruktív faj ellen védekeznek. **Lendvai** István a zsidók kérdés törvényes megoldásáról

beszél és kijelentette, hogy szegedi beszéde miatt a zsidó liberális sajtó jogtalanul vádolja pogromra való lázítással.

Az aradi kat. főgimnázium felavatása.

— Pacha Ágoston apostoli kormányzó Aradon. — Ünepség az iskola új hajlékában.)

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap délelőtt avatták fel ünnepélyes keretek között Pacha Ágoston apostoli kormányzó részvételével az újonnan épült aradi katolikus főgimnáziumot. A hatalmas kétemeletes épület **Trithaler** és **Probst** aradi építészek impozáns és gyönyörű alkotása két utcára nyílik, a Kálvin János és a Ciontea (Pöstenberg)-utcák felől vannak a bejáratok. Az iskola már teljesen elkészült, valamennyi tanterem és szertár tökéletesen berendezve várja a növendékeket. Tiszta és világosak az osztályok, néhányban egészen új bútor és különösen szép a hatalmas méretű és modernül felszerelt tornaterem, amely egyelőre díszteremül is szolgál.

második emeleten egy asztalon feküdtek a feszületek, amelyeket az egyes osztályokban kifüggesztettek. Ezeket legelső sorban szentelt fel a püspöki helynök és egy felszentelt feszületet a díszteremben elvégzett szertartás után sajátkezűleg függesztett fel.

Az emeleten végzett szertartások ideje alatt a díszteremben gyülekeztek össze a diákok és a vendégek. Amikor az apostoli kormányzó ebben a teremben is elvégezte a szertartást, leöltötte magáról a püspöki díszet, és kezdetét vette az épület átadásának ünnepélyes programja. Lakatos Ottó dr. plébános az aradi katolikus hitközség elnö-

ke, akinek kezdeményezése és fáradságos buzgalma eredményezte, hogy a katolikus főgimnázium impozáns hajlékhoz jutott, szólalt fel először. Elmondta az iskolaépítés egész történetét és meleg hálával és dicsérettel emlékezett meg azokról, akik munkával és anyagiakkal hozzájárultak az iskola megteremtéséhez. Majd átadta az iskolát használat végett a tanári karnak és az ifjuságnak. **Fischer** Aladár az intézet igazgatója mondott ezután köszönő beszédet és foglalkozott az iskola programjával, majd két diák, **Bogcha** Győző és **Fränkl** Laura nyolcadik osztályos növendékek mondtak köszönetet azoknak, akik iskolájukat fedélhez intatták. Végül Pacha Ágoston apostoli kormányzó is felszólt és meleg szavakkal buzdította munkára az ifjuságot és a tanári kart. Az iskolaavató ünnepély déli 12 óráig tartott, amely után az apostoli kormányzó hazautazott Temesvárra.

Munkásvezérek egymás ellen.

(Három részre szakadt a magyar emigráció. — Az otthonmaradt szocialisták támadják Garamiékat.)

(A Közlöny budapesti tudósítójától.) A volt magyar szocialista-vezérek nagyrésze vagy elmenekült külföldre, vagy önként kiment. Ezek kint Bécsben, ahol hadiszállásukat felöltötték, egymás között alaposan összevesztek és mérgesebben hadakoznak egymás között, mint ellenfeleikkel. A szocialista vezérek három csoportra szakadtak. Az első csoportba tartoznak azok, akik ma is kommunisták, Moszkvával tartják az összeköttetést és orosz pénzen szítják a bolsevista tüzet; kommunista forradalmat akarnak. Ez a csoport jelentéktelen: komolytalan és sulytalan fanatikusból áll. A második csoportba tartoznak azok, akik kommunisták voltak, de már nem azok; örültségnek mondják a bolsevizmust most már, de a mérsékletet is. Forradalmi uton akarnak itthon uralomra jutni. — Ezek vezérei **Böhm** Vilmos és **Kunfi**. Végül a harmadik csoport mérsékelt szociáldemokratának vallja magát és a forradalmi pártokkal akar együtt dolgozni — Károlyiékkel, Hockékkal, Jásziékkel — ezeknek **Garami** Ernő és **Buchinger** Manó a vezérek. Ezek az otthonmaradt szociáldemokratákkal egyetértőleg intéztek eddig mindent.

A legutóbbi időkben azonban ezek is kezdtek az otthonmaradt szociáldemokratákkal szembe kerülni. Mind hangosabban üzenték haza, hogy elég volt a mérsékletből és mind türehtlenebbül kezdtek sztrájkokat, zavargásokat, éles harcot követelni. Az itthoniak, akiknek ma **Peidl** és **Payer**, a vezé-

rük, ezzel szemben folyton azt magyarázták, hogy a munkásság erőteljes harcra és az az érdek, hogy Magyarország talpra álljon, gazdaságilag megzimosodjék, mert ha itthon jó állapotok lesznek, akkor jó lesz a munkásság dolga is, ami a szociáldemokrácia érdeke. Kijelentették, hogy nem mennek bele reménytelen harcokba, kudarcba fulladó mozgalmak szításába. — Nem vetnek gáncot a magyar kormányzásnak a kölcsön megszerzése, az ország talpraállítása munkájában, mert „könnyű kint le génykedni, de nehezebb dolog itthon teletöltséggel helytállani.”

Igen elmérgesedett már a veszekedés a legmérsékeltőbb emigránsok, Garamiék és a hazai vezérek között is. Annyira, hogy a **Népszava** jónak látta most már a nagy nyilvánosság előtt visszautasítani Garamiék vádjait.

— Könnyű külföldre ment el társainknak — írja a Népszava — befektetni az itthonmaradottakat. Miért mentek ki külföldre, miért nem maradtak itthon, miért hagyták sorsára a legváltóságosabb időben a munkásságot és miért ke-resték a veszélytelen, békés nyugalmaságot? Kérdi sulyos szemrehányásként tőlük, akiket önkéntes emigránsoknak nevez a hivatalos szociáldemokrata újság. Ők, a hazaiak, akik nehéz időben itthon maradtak — mondja e lap — tovább végzik a maguk felelősséges munkájukat és nem engedik magukat ugratni kívülről azoktól, akiknek könnyű kinn mellüké verni.

Hogy áll a leu?

Szept. 24-én 100 leiert adtak

Nálunk:

2.63 svájci frankot,
7.81 francia frankot,
9.400 külföldi magyar koronát,
12.800 ténylegs magyar koronát,
14.000 belföldi magyar koronát,
33.500 osztrák koronát.

Zürichben 2.60 — frankot

Parisban 7.70 frankot

Budapestben 9300—10600 kor.-t

Bécsben 31.900 osztrák koronát

Berlinben 67.500.000 márkát

Prágában 15.50 szokolt

Belgrádban 42.50 diránt

Sport.

Aradi sport.

(Bajnoki mérkőzések.)

AAC—CAMP 5:0 (1:0.) I. oszt. bajnoki mérkőzés. Az AAC új felállítása minden tekintetben bevált és nagy meglepetésre hatalmas goalaránytal győzött. A CAMP csapata csak az első félidőben volt jó, a második félidőben kifulladt. A félidő egyetlen goalja Romvári szép lövéséből esik. A második félidőben Blank büntető területen belül faultol, a tizenegyet Gencsi belövi. A CAMP ez után feladja a küzdelmet, az AAC támadásai még három goalt eredményeznek, melyek közül kettő Gombóc, egy Romvári érdeme. 8 perccel a befejezés előtt Steinhübel bíró Veszprémi CAMP játékost sértő kifejezése miatt kiállítja, ugyanakkor a beálló sötétség miatt a játékot lefújja.

ATE—AMTE 1:0 (1:0.) I. oszt. bajnoki mérkőzés. Az ATE Kállay, az AMTE Stoffa és Nagy helyén tartalékokat szerepeltetett. A nagyobb technikával rendelkező ATE-nak lelkes játékaival sikerült két értékes pontot szerezni, melynek megszerzésében minden ATE játékos kivette a részét. Az AMTE gyenge játékot produkált. Főleg az irányító nélküli csatársor és a védelem volt rossz, egyedül a fedezetsor dolgozott fáradhatatlanul és Heisler kapusnak volt egy pár szép védése. Az első félidőben ATE főlény mutatkozik és egy szép támadás után Rémay III. védhetetlen lövése goalba jut. A második félidőben előbb változó játék, majd az utolsó percekben az AMTE erősen támad, de az ATE védelme megakadályozza a kiegyenlítést. Bíró Szabó.

Glória CFR—Simeria 5:0 (2:0.) I. oszt. bajnoki mérkőzés. A mérkőzés Simerián folyt le és a Glória CFR szép győzelmével végződött.

Glória CFR II—AAC II. 1:0 (1:0.)

AAC törpe Glória CFR törpe 2:2 (1:0.)

ATE ifjusági—AMTE ifjusági 2:0 (0:0.)

ATE törpe—AMTE törpe 2:2 (2:0.)

Sportversenyek a trónörökös előtt.

(Tennis- és kerékpárverseny. :: Tüzoltógyakorlat. :: Ünnepe a Maroson. :: A Gloria — CFR pályafelavatása. :: Ebéd a püspöknél.)

(Saját tudósítónktól.) Nagyszabású sportünnepségek színhelye volt ma Arad. **Károly** trónörökös, a lelkes sportbarát jelenlétében a különböző aradi sportegyesületek rendeztek nivós versenyeket, hogy bemutassák ügyességüket és tudásukat Románia első sportfőfiá előtt. A trónörökös jelenlétében lefolyt versenyekről az alábbi tudósítást adjuk:

(A tennisverseny.)

Negyed tizkor kezdődött a tennisverseny az aradi Korcsolya Egyesület szép pályáján. Nem volt ki mondott mérkőzés, a játszó párok inkább szép és élvezetes játékokat produkáltak. A fenséges ur nagy élvezettel szemlélte az országserengete jó hírnévnek örvendő aradi játékosok nivós játékát és több ízben kifejezést adott meglepetésének. A játék végén megtekintette az egyesület helyiségeit, majd bemutattatta magának a Korcsolyázó Egyesület vezetését. Tíz órakor automobilba ült és kihajtatott a váraléba, ahol már várták az aradi Meteor és Amte sportegyletek.

(A kerékpárverseny.)

A gesztenye és akácfaikkal beárnyékolt váralé szép útját előző este felloccsolták és tisztára seprték, alkalmassá téve a kerékpárversenyre. A trónörökös **Georgescu** prefektus és dr. **Avramescu** Vazul kerületi szövetségi elnök társaságában egy zöld posztóval bevont asztal mellett foglalt helyet. Ahol a magas vendégek elhelyezkedtek, zöld galyak, nemzetiszínű és különböző sportegyesületek zászlói díszeltek. A Meteor kerékpárklub és az Amte kerékpársztyálya vezetésége minden igyekezetével azon volt, hogy nivós és szép versenyekkel nyerte meg a trónörökös tetszését. Közé egy óráig tartott a verseny, amelynek részletes eredménye a következő:

Kétszáz méteres sprint, repülő starttal: 1. Boda Ferenc. 2. Szabó András. 3. Grosz Ferenc, mindhárman Meteor. 300 méteres babyverseny: 1. Farkas. 2. Klein. 3. Reiner, mindhárom Meteor. 1000 méteres hölgyverseny: 1. Kindl Mancika Amte. 2. Semsev Honka Meteor. 3. Kiss Etelka Meteor. 1000 méteres sprint: 1. Grosz Ferenc. 2. Szabó András. 3. Kleics Döme mindhárom Meteor. 4000 méteres ifjúsági verseny: 1. Fuhrmann Sándor Meteor. 2. Messer István Meteor. 3. Dideroch Ferenc Amte. 4000 méteres seniorverseny 1. Szabó Imre. 2. Boreán Gyula. 3. Rupert. Meteor tagjai. 200 méteres sprint álló starttal: 1. Szabó András Meteor. 2. Boldea János Amte. 3. Budourán Emil Amte. 4000 méteres junior: 1. Szabó András Amte. 2. Kelle Béla Amte. 3. Bede István Meteor. 12000 méteres főverseny: 1. Grosz Ferenc. 22.40 perc. 2. Szabó András Meteor. 3. Katona Mihály Amte. 4. Kleics Döme Meteor. 5. Boldea János Amte. A nivós verseny szakkerü lefolyásáért Duffner, Boda,

Heim és Borlodán Meteor vezetősegi tagokat illeti elismerés.

Károly trónörökös látható élvezettel nézte az izgalmas versenyek lefolyását és derűsen mosolygott a babyversenyen, amelyben bájos csöppsegek nagy erővel küzdöttek az elsőségért. Pont 11 órakor a trónörökös és az egész kíséret autóbába szállt és a városháza elé vonult, ahol kezdetét vette a nagy tüzoltó gyakorlat.

(A tüzoltógyakorlat.)

Délelőtt tizenegy órakor robogott a városháza elé a trónörökös autója. Az ujaradi és a kisszentmiklósi tüzoltóság zenekara és az összegyűlt nagyszámú közönség éljenzése fogadta a trónörökösöt, aki kíséretével felhaladt a szőnyegekkel és lombokkal díszített városháza főlépcsőjén a közgyűlési terem erkélyére. Itt nézte végig láthatólag gyönyörködve a sportbarát fenséges ur az aradi tüzoltók gyakorlatát. Mellette halodalt **Georgescu** János prefektus, jobboldalt dr. **Robu** János főpolgármester foglaltak helyet. Körülötte **Gritta** Ovidiu rendőrprefektus és a sportszövetség elnöksége dr. **Avramescu** Vazul vezetésével nézték végig az érdekes tüzoltógyakorlatot. Egynegyed tizenkét órakor hangos kürtjelzéssel jelent meg az első teherautó az Astra-gyár tüzoltóival és motorosfecskendőjével. Utána gyors egymásutánban következtek a gőzfecskendők a városi és önkéntes tüzoltóság teljes felszereléssel. A tüzoltóság feladata volt, hogy a városházával szemben levő lángban álló Viktoria banképületet eloltsa, a lakókat megmentse és a tüzet lokalizálja, nehogy a két szomszédépületre átterjedjen. Az aradi tüzoltóságok együttdolgozva összevágó munkával példás ügyességgel és önfeláldozással oldották meg a feladatot.

A tüzoltók megérkezése után tíz perccel már a kétemeketes épületek tetején ontotta vizsugarait az Astra és a városi tüzoltóság gőzfecskendője. Az önkéntes tüzoltók ügyesen kuszták a tolólétrákon és az ujaradiakkal és kisszentmiklósiakkal együtt kivették részüket a bátorságot és önfeláldozást követelő munkából. A gőzfecskendők hatalmas bugása betöltötte a teret. Fent a házak felett az Astra-gyár repülőgépe keringett, lenn pedig dolgoztak a tüzoltók, mintha igazi lángokkal igazi veszélyei kellene megküzdönnök. Izgató és érdekes látvány volt az életmentés. **Hitt** János és **Marian** Traján városi tüzoltók végzették az életmentéseket. **Hitt** János ölében csecsemővel kusztott le a kötélen a második emeletről. Majd ismét visszament és beleugrott a kifeszített mentőponnyvába. A mentőzsákon keresztül egymásután csusztak le a megmentett emberek. A tömlőkből kiömlő vizsugarakra szívárványt festett a nap, az átnedvesedett házak tetejéről csurgott a víz, fenn a sikos meredeken fűrgén dolgoztak, szalagáltak a tüzoltók, amíg a sipjelzés tudtukra adta, hogy a gyakorlatnak vége.

A trónörökös gyönyörködve nézte végig a tüzoltók gyakorlatát. Meglepetésének több ízben adott kifejezést környezetének. A trónörökös előtt megjelentek a gyakorlatozó tüzoltóságok parancsnokai, akiknek mosolyogva jelentette ki, hogy nagyon tetszett a gyakorlat, azután kézi fogással bucsuzott el tőlük. Háromnegyed tizenkettőkor a városháza előtt végignézte a tüzoltók elvonulását. Majd a sorulat álló hatalmas tömeg üdvözlése közepette elindult, hogy megnézzék az aradi evezős egyesületek felvonulását a Maroson.

(Ünnepély a Maroson.)

A langyos szeptemberi szél vidáman lengette az evezősházakra felaggatott színes zászlócskákat, a Toldi-egylet vizenálló csónakházán kizs izgalom futott végig arra a hirre, hogy jön a trónörökös. És tényleg, minden óraműpontossággal ment, az előre megállapított programon a legkisebb eltérés sem történt. Pontban tizenegy órakor a fenséges vendég meglátogatta a Vulturul (Toldi) klub új csónakházát. Itt **Babescu** Viktor diszelnök üdvözölte a sportok nemes támogatóját. A trónörökös nagy meglepetéssel szemlélte az ügyesen megkonstruált házat, majd bemutattatta magának **Boár** Miti és **Kócsy** Jenő alelnököket és **Czeiler** István és **Czeiler** Jenő gyárosokat, a pavillon és a csónakok építőit. A trónörökös a pavillon szépen feldíszített tetőzeten foglalt helyet és fesztelenül diskurált **Babescu** Viktor Toldi-klub diszelnökkel, dr. **Avramescu** Vazul kerületi szövetségi elnökkel és több ízben adott örömeinek kifejezést, hogy Aradon ilyen fejlett a sportélet.

A klub vezetősége kérte az ühöz tris vendéget, tisztelné meg azzal, hogy a vendégkönyvbe beírja a nevét. A trónörökös, készséggel tett eleget a kérésnek és kemény, markáns betűkkel beírta nevét. Utána a bucurestii, kolozsvári és aradi vendégek is beírták nevüket. A klub egy fényképalbumot ajánlódokozott a trónörökösnek, amelyben a fenséges vendég nevét viselő csónakavilon képét és a klub sportéletéből több jellegzetes felvételt tartalmazott.

Majd kezdetét vette a felvonulás. Egymásután defilhoztak el a pavillon előtt a **Toldi**, **Maros** és **Hajós**-egyletek skiffjei, dubli, négyesci és nyolcasai. A **Stern**-testvérek kettőse felkeltette a magas vendég érdeklődését. A díszes felvonulás után a trónörökös megtekintette a Maros evezősegyület helyiségeit, ahol dr. **Issekutz** István üdvözölte a klub nevében és hemutatta a klub elnökét, **Dániel** Endrét. A trónörökös kezét fogott dr. **Issekutz**tal és megköszönte az üdvözlést. Megtekintette az egyesület díjait és kitüntetéseit is és különösen egy díszes kivitelű ezüstserleg ragadta meg a figyelmét.

— Hol nyerték ezt a szép serleget? — kérdezte.

— Még Szegeden Fenség — volt a válasz.

— Remélem, hogy a tavasszal Bucuresztben is résztvesznek a nagy evezősversenyen — mondta **Károly** herceg.

Issekutz dr. meghajolt és megjegyezte:

— Igazán örömkre fog szolgálni, ha Fenség előtt Bucuresztben képviselhetjük egyesületünk színeit.

Háromnegyed egy volt már, a mikor az udvari autó, amelyet maga a trónörökös vezetett, a püspöki rezidencia elé ért, ahol délben **Pap** I. János görög keleti püs-

pök a trónörökös és a csekély számu meghívott vendégek üszteleterebédet adott.

(Ebéd a püspöknél.)

A Str. Consistoralul (**Batthyány** utcai) görög keleti püspöki rezidencia halk tónusú fogadóterében látta vendégül **Pap** I. János aradi görög keleti püspök **Károly** trónörökösöt és a szűkebbkörű meghívott vendégeket. A mások oly csendes földszintes ház most megtelt színnel, étellel, levegővel. Az ünnepl ebéden az illusztris vendégen és vendéglátó házigazdán kívül a következők vettek részt: **Georgescu** János vezérfelügyelő, megyei és városi prefektus, **Robu** János dr. főpolgármester, **Gritta** Ovidiu rendőrprefektus, **German** Joe dr. alispán, **Avramescu** Vazul dr. kerületi szövetségi elnök, **Stoicu** mérnök, **Bianu** Jenő dr. sziguranca és rendőrségi vezérfelügyelő, **Langier** ezredes, a Dolj-ezred parancsnoka, **Pacatian** esperes, árvaszéki ülnök, **Condiescu** ezredes, a trónörökös szárnysegéde, **Stoicescu** rendőrségi felügyelő Bucuresztből és **Popescu** Haralamb aradi szigurancafőnök. Az asztalfőn a magas vendég ült, míg tőle jobbra és balra a vendéglátó püspök, és a megyei prefektus. Az ebéden mindössze egy pohárköszöntő hangzott el: **Pap** I. János püspök mondott rövid és keseresetlen felköszöntőt a házat megisztelő fenséges vendégre. A menü a következő volt: konzommé, malacpörkölt, borjúsült, kompot, puding, sertés- és szárnyas-sült, torta, fagyalt, gyümölcs, fekete-kávé, kettőse ménesi bor és pezsgő. Ebéd után az udvaron lefényképezték a díszes társaságot.

(Pályafelavatás.)

Az izletesen feldíszített és kibévitett tribünű Gloria pályán már délután három órakor sok ezer főnyi ekökelő közönség várta az ünnepélyes megnyitást. A bejáratnál az aradi sportegyesületek elnökei és vezetői sorfalat állottak és úgy várták a Fenséget. **Dr. Avramescu** Vazul az aradi sportkerület elnökének társaságában néhány perccel három óra után megérkezett **Károly** trónörökös, aki szívéllyesen kezét fogott az aradi sportegyesületek vezetőivel, majd a footballpálya bejáratához ment, ahol megtörtént az ünnepélyes felavatás. Nemzeti színű szallagon egy pezsgős üveg függött. A Fenség kettévágta a szallagot, a pezsgős üveget pedig egy köhöz ütötte. Ezzel a felavatási aktus befejezést nyert és a trónörökös társaságával helyet foglalt a részere ki jelölt feldíszített pályolyban. Az aradi cserkészcsapatok és az összes aradi sportegyesületek díszes felvonulása után a legjobb 12 tornász a nyuffón mutatott bonyolult gyakorlatokat. Majd tizenöt atléta a magas korlátlan torna-gyakorlatokat végzett. Az ATE.—AMTE. törpe csapata rövid huszperces footballmérkőzést játszott 1:0 eredménnyel az ATE. javára. A kis footballisták feltűnően szép és nivós játékokat produkáltak. A trónörökös megtapsolta a törpe csapatok játékát.

Az AAC-old-boy csapata mérkőzött azután egy kombinált old-boy csapattal eldöntetlen eredménnyel. A old-boy csapatok szép játékát a verseny fenséges veresége és az óriási közönség lelkesen megtapsolta. Végül a Gloria—CFR. és AAC. valamint az ATE. játékosaiól összeállított csapatok mér-

köztek. Mindvégig lendületes footballjátékot láthattunk. Eredmény 2:2 (1:0). A Gloria-Cfr.—AAC. kombinált szerzi meg a vezetést Abay szép lövése révén. A második félidőben Szabó a kék-feketék góljait kétfőre szaporítja, de az utolsó percekben a piros-feketék Rémay II. és Rémay III. góljaival kiegyenlítik. A trónörökös az első félidő végén kíséretével együtt eltávozott a sporttelepről.

A versenyek végeztével Öfensége a legteljesebb elismerését nyilvánította *Gritta Ovidiu* aradi rendőrprefektusnak azért a példás

Polgármesterek országos kongresszusa

(Az új közigazgatási reformtervezet. — A politika centralizációja.)

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap délelőtt 10 órakor vette kezdetét a temesvári városháza tanácstermében a romániai városok szövetségének második kongresszusa, *Cos tinescu* Bucurest főpolgármesterének elnökölte alatt.

Dr. *Georgevici* temesvári főpolgármester a vendéglátó Temesvár nevében üdvözölte *Costa Gyula* dr. prefektust a kormány képviselőjét, *Baranu* belügyminiszeri vezérfelügyelőt s az összes vendégeket. *Costinescu* főpolgármester válaszában kiemelte, hogy Temesvár Románia egyik legszebb, legkultúraltabb, legcivilizáltabb városa. Mintaképe a helyes városi közigazgatási politikának. Fejlődését mai kimagasló pozícióját elsősorban annak a ténynek köszönheti, hogy 30 éven át egy polgármester vezette a város ügyeit, aki ezáltal abba a helyzetbe jutott, hogy tervelt célszerűen, megfontoltan megvalósíthassa.

Costa Gyula dr. prefektus magas színvonalu, tartalmas beszédben vázolta a városi közigazgatás nagy feladatát az ország konszolidációja szempontjából. A lankadalan munka áldásáról beszélt, mert ez az alapja minden jólétnek, minden morálnak. A prefektusnak mély meggyőződéstől áthatott szavai élénk visszhangra találtak a kongresszus tagjainál, a kiknek munkájához a prefektus sok sikert kívánt, kiemelve, hogy szívesen asszisztál az ország közigazgatási elttjének tanácskozásainál.

A prefektus felszólalása után *Costinescu* főpolgármester felolvasta a városok szövetségének múlt évi jelentését, melyből érdekes a megemlékezés, hogy a városok szövetségének 95 városa a tagja, vagyis az ország városainak kétharmada. A pénztári jelentés tudomásul vétele után megadták a vezetőségnek a felmentvényt, majd *Roban Joant*, bucaresti főpolgármesteri vezértitkárt véglegesen megerősítették a szövetség titkári tisztjében.

Ezután *Vararu* vezérfelügyelő ismertette pontról-pontra az új közigazgatási reformtervezetet, melynek alapelvei francia mintán nyug-

rendért, amelyet egynapos aradi tartózkodása alatt tapasztalt.

(Az esti program.)

A kora esti órákban a trónörökös az állomásra hajtattott, ahol szalonkocsijában kissé lepihent. Este nyolc órakor részt vett a prefekturán tiszteletére rendezett vacsorán, majd 9 órakor a Kulturpalotához hajtott, ahol végignézte a vívóakadémiát, birkózó- és boxversenyt. Az éjszakai gyorsvonattal, amelyhez hozzácsatolták a szalonkocsit, a magas vendég vizsautazott Bucurestibe.

tralizációja és a közigazgatás decentralizációja és a városok önkormányzati jogai ellenőrzés mellett.

A tervezet szerint a polgármestert, a városi tanácsot, amely 11, de legfőleg 15 tagból áll, hat és a városi képviselőtestületet 8 évre választják közvetlen, egyenlő és titkos választás útján. Ez csakis a legfelsőbb közigazgatási tanács felülvizsgálata után, királyi dekretummal oszlatható fel.

A városi tanács, valamint a képviselőtestület határozatait a belügyminiszer felülvizsgálja, de ezek jogerőre emelkednek, ha azokra 30 napon belül válasz nem érkezik. A tervezet ezen pontja élénk tetszésre talált.

Vararu vezérfelügyelő tartalmass referátuma után, melyet nagy tapsal honorált a kongresszus, *Negulescu*, bucaresti közigazgatási egyetemi tanár beható kritikát mondott a tervezetről. *Negulescu* a teljes autonómia híve és emellett szállt sikra. Rámutatott a községi törvény és a nemzeti eszme közötti kölcsönhatásra, hiszen Románia lakosságának 75 százalékát románok és csak egy negyedét képezik a nemzeti kisebbségek.

Koncedálta, hogy a Bukovina, Erdély és a Bánát városaiban a nemzeti kisebbségek dominálnak és éppen ezért a városok közelében fekvő falusi rezervvárosok bevonásával itt is ki kell domborítani a román nemzeti eszmeét és meg kell teremteni a parlamenti és községi választások között az egységet, mert helytelen, hogy az egyik esetben a betöltött 24, a másikban pedig a betöltött 21 év a korhatár. *Negulescu híve a női választójognak* azzal a megszorítással, hogy ezt a diplomával és önálló keresettel rendelkezőkre kívánja kiterjeszteni. A városi közigazgatás érdekében kívánatosnak tartja, hogy a képviselőtestületekben a pedagógusok, művészek, írók, esztétikusok is helyet foglaljanak.

Toma jasi polgármester a reformkérdéssel kapcsolatban kifogásolta, hogy a belügyminiszeri határozatot nem lehet megfélembreztetni és a legelső semmitűző határozatát kívánja utolsó fórumnak.

Obragea kisenevi polgármester a törvényhatósági bizottságok összetételét kifogásolta. Az ülés délutáni folytatásán heves vita folyt arról, hogy a polgármesterek vállalkozhatnak-e egyéb foglalkozást. Ezt a csatolt területek polgármesterei hevesen ellenezték, azonban megfélemlő polgármesteri javadalmazást kívántak kikötni. Ekkor egy regát bel közbekiáltás hangzott el:

— Ki ad nekem háromszázezer lejt évente?

Élénk derűtlenség fogadta a közbekiáltást és az egyéb foglalkozások ellenzői kijelentették, hogy sohasem gondoltak ilyen magas összegre. Délben bankett volt a vendégek tiszteletére, amely után a muzeumot és a város egyéb nevezetességeit tekintették meg.

HIREK

A bolgár kommunisták megadták magukat.

(Leverték a lázadást.)

Szöfiából táviratozzák: A Bolgár Távirati Iroda jelenti: A kazaukai kerület néhány városában a szovjet-köztársaság kikiáltása után a lakosság támogatásával helyreállították a rendet és elűzték a kommunistákat, akik a hegyek közé menekültek, majd megadták magukat. A fegyvert lerakó kommunista csapat két vezére öngyilkos lett. A bolgár kommunista lázadást az egész vonalon leverték.

A trónörökös a Kulturpalotában. Este fél 7 órakor *Károly* trónörökös és kísérete autón a Kulturpalotához érkezett. A főlépcsőn dr. *Nichi Lázár* kulturpalotai igazgató üdvözölte a magas vendéget és kaulozta a palotában. A trónörökös először a dísztermet tekintette meg, majd felment az emeletre, megnézte a képtárat, amelynek nagyvértékű mesterművei lekötötték érdeklődését. Ezután az ereklye-muzeumot, majd a könyvtárat nézte meg és elragadtatásának adott kifejezést a látottak fellett dr. *Nichi* igazgatónak, aki elvezette a Fenséget *Florián György* nagybányai festőművész tálratára. Dr. *Nichi* igazgató bemutatta a művészt a trónörökösnek, akinek különösen az *Aszkéta*, *Talmudista*, *Koldus-pár*, *Plenerben*, *Nevelő cigánylány*, *Rézgálicvárbán* és *Cigánylányok* című képek tetszettek. Távozásban a trónörökös elismerőleg nyilatkozott a fittal festőművész tehetségéről tanuskodó műveiről.

Nines döntés a kisebbségi iskolákról. Bucurestiből táviratozzák: A kisebbségi iskolák ügyében a szombaton megtartott minisztertanács nem hozott döntést, miután a közoktatásügyi miniszter erre vonatkozó előterjesztését még nem készítette el teljesen. A döntés a hét első napjában fog megtörténni.

Pasics merénylőjét elitették. Belgrádból táviratozzák: *Rajic Milánt*, aki annak idején merényletet követett el *Pasics* jugoszláv miniszterelnök ellen, husz évi fegyházra ítélték.

— Odr. kel. püspökség Temesvárról. Ma délelben a Symplonnal Temesvárra érkezett *Badesiu* karánbesi görög keleti püspök. A pályaudvaron dr. *Coste* prefektus és *Georgevici* Lucán főpolgármester fogadták. A püspök temesvári látogatása a püspökség székhelyének Temesvárra való áthelyezésével van kapcsolatban.

Tartalékos tisztek bevonulása. A temesvári hadkiegészítő parancsnokságtól kapott értesülés szerint csak azok a gyalogsági tartalékos tisztek kötelesek október elsején továbbképző tanfolyamra bevonulni, akiket a román hadseregbe már felvettek és akik névre szóló behívót kaptak. A tűzér-, huszár- és tréningtiszteket mind behívják.

Svájcból német polgárháborútól tartanak. Bazelből táviratozzák: A svájci határőrséget Németország felé megerősítették. A svájci hatóságok a határ megvédéséről tanácskoztak német polgárháború esetén.

Baldwin helyzete megingott. Londonból táviratozzák: A sajtó nem tartja kizártnak, hogy a Baldwin-kabinet helyzete legközelebb megingjon, mert Baldwin túlságosan engedékeny volt *Poincaré* irányában.

Dobiaschi József meghalt. Arad egyik közbecsülésben állott régi polgára: *Dobiaschi József* hunyt el vasárnap délelőtt 82 éves korában. Fiatalon került Aradra, ahol szorgalmas munkával rövid idő alatt felküzdötte magát és megalakította Magyarország első gyújtósínorgyárát. Volt robbantószer-, fedél- és lemezgyára is, amelyeket 1904-ben unokatestvéreinek és derék munkatársainak: *Dörner Jánosnak* és *Emilnek* adott át. Harminchat évig szerezett játszót Arad társadalmi életében és a város törvényhatóságában 30 évig foglalt helyet. Néhány évvel ezelőtt teljesen nyugalomba vonult az öregúr, aki csendesen, szenvedés nélkül hunyt el. Temetése holnap, kedden délután 4 órakor lesz a Str. Episcopul Radu (Magyar-utca) 3. számú házból.

A temesvári villamos vasut téli menetrendje október elsején lép életbe. E szerint az utolsó kocsi a gvár városi végállomásokról este 9 órakor indulnak a József- és Erzsébetváros felé.

Földrengések. Kairóból táviratozzák: Szombaton Kairóban és környékén heves földrengés volt. Moszkvai jelentés szerint az Amur vidékén szintén több földrengés volt. — A greenwichi obszervatórium szerint a földrengés félszke Perzsiában lehet.

Nagyszabású részvényloolás Budapesten. Budapestről táviratozzák: A Giroból ötven darab, 38 millió korona értékű Salgótarjáni részvényt loptak el. A Fiazai Bank 250 részvényt szolgáltatott be a Giroanak. Az átvevő, akinek kilétét nem sikerült megállapítani, a 250 számot mindenütt kijavította kétszázra és így módon loptak el ötven részvényt. A megamisított blanketta nyomtalanul eltűnt. A nyomozást megnehezíti, hogy a Giroban hatvan tisztviselő végzi ugyanazt a munkát.

Tettenért dohánycsempészek. Surányi Olivér temesvári pénzügyi tisztviselő tettenérte *Kiss Mihály* és *Lovász Mihály* temesvári lakosokat, hogy jugoszláv dohányt és Vardar cigarettát csempészték. A csempészeket, valamint egyik valutabank igazgatóját, aki fölük cigarettát vásárolt, fejenként 3—3000 leir bírságotlák.

— Házasság. Dr. Schuster Ödön és Samu Irén f. hó 23-án házasságot kötöttek.

— Gombamódra szaporodnak a Brázay mentholsósborszesz (Mentholin) használói, mert kétségtelen, hogy a valódi Brázay kitűnő házi-szer. Mindenütt kapható! Nagyban Hehs és Klein cégnél Arad.

— Október 1-én kezdődő perzsaszőnyeg szövő tanfolyamra jelentkezni lehet Dr. Székely Károlynénál Arad, Strada Consistorului 2. (Batthány-utca 27.) és Weisz si Benjamin üzletében bővebb felvilágosításokat ugyanott.

— Halálozás. Kacser Adolf temesvári főnögyári tisztviselőt, a men-tőegyesület alparancsnokát, súlyos csapás érte, édes anyja, öz. Kacser Jánosné 81 éves korában meghalt. Temetése kedden délután fél 4 óra-kor lesz a gyárvárosi Iskola-utca 1. számú házból.

— Értesítés. H. Sziklai Gizi tánc-tanárnő tánciskoláját október hó fo-lyamán megkezdi a Str. Cercetasilor (Str. Pál-u. No. 10. alatt lévő ujo-nan alakított tánctermében kezdők és haladók részére. Külön kurzus rit-mikus (higiénikus) tornára és klasz-szikus (balett) táncra, ugy gyerme-kek, mint felnőttek részére. Beiratko-zás és bővebb felvilágosítást lakásán Arad, Piata Catedralei (Thököly-tér) No. 7. III. emelet ajtó 18.

— Bórelfen Kerpel könyvtárban

— Menetrend változás. A Boros-teses—Menyházi vasút vonalán szeptember hó 24-től kezdődőleg a téli menetrend lép érvénybe. A sze-mélyvonatok rendes indulási idővel közlekednek kedd, csütörtök, szom-bat és vasárnapi napokon.

— A Temesvári Zeneharátok 188 symphonikus hangversenye pénte-ken e hó 28-án lesz megtartva a tisztí kaszinóban. Szólista Schwenk Márta aki Mozart híres A-dur hegedű ver-senyét játsza. Vezényel Neubauer Gida. Jegyek a Bánát hírlapirodában Temesvá.

— Ékszerészek, órásk. aranymű-vesek és vésnökök országos szövet-ségbe tömörülnek. E célból kongresz-szust tartanak Temesvárott a Lloyd nagytermében f. hó 30-án d. e. 10 órakor. Az Ország minden részéből Erdélyből, Bukovinából és Regából eddig több mint százan jelentették be személyes részvételüket.

— A bánáti szanatórium Timisoa-ra (Ev. Hunyadi-ut és Holló-utca sa-rok) a legmodernebb igényeknek meg-felelő berendezésével közvetlen meg-nyitás előtt állván, néhány napra az érdeklődő t. közönségnek megtekin-tés céljából rendelkezésre áll.

— Sportolók el ne feledjétek, hogy Diana sósorszeszsel lehet izmaink ruganyosságát legjobban megóvni.

LEGUJABB. Földrengés Magyarországon.

Budapestről táviratozzák: Pénte-ken délután Győrben, Pannonhal-mán és környékükön négy-öt másod-percig tartó háromszoros földlökést éreztek. Az egyes földlökéseket tom-

A németek feladják az ellenállást.

(Ebert proklamációja. — Ludendorff harci radója.)

Bucurestiből táviratozzák: A passzív ellenállás beszüntetését el rendelő proklamáció állítólag szer-dán vagy csütörtökön megjelenik. A proklamáció megállapítja, hogy a német kormány nem akarja fo-kozni a végsőkig a megszállott területek népének szenvedését. Ebert elnök, aki a proklamációt kibocsátotta, reméli, hogy az el-üzött tisztviselőket visszaengedik, az elitelt és letartóztatott néme-teknek amnesztiát adnak és végül, hogy a megszállt és meg nem szállt részek között helyreállítják a közlekedést. Illetékes helyen ki-jelentik, hogy a passzív ellenállás beszüntetése következtében a ba-jor jobboldali szervezetek fel-fognak lázadni. Intézkedés történt hogy a birodalmi védőrség átlápje a bajor határt. A miniszterelnökök mai értekezletén Knilling bajor mi-

A kis antant

atletikai olimpiádja.

Részletes eredmények.)

(Saját tudósítónktól.) Az előre megállapított program szerint zajlott le vasárnap és hétfőn a Kis-antant temesvári olimpiádja. A megérkezett külföldi versenyzők-ről vasárnapi számunkban már megemlékeztünk. A verseny külső képe is impozáns keretet adott a viadalnak; előkelő közönség nézte azt végig, élén a város notabilitá-saival. Maga a rendezés nem volt komplett az egyes számok közötti nagy időközök némelykor mal-massá tették a versenyt.

Itt külön emlékezünk meg a csehiek kiváló sprinteréről Svobo-dáról, akit lelkesen ünnepele a kö-zönség. Nem haladhatunk el észre-vétlenül amellől a tény mellett sem, hogy a versenyre meghívott román atléták közül sokan eltelej-tettek eljönni. A temesvári kerület a társkerületektől joggal elvárhat-ta azt a kollegialitást, hogy min-den tekintélyükkel lehetővé te-gyék atlétáinknak az identitást. Az atléták felszerelése minden té-kintetben kifogástalan volt. Az eredmények a következők:

Első nap: 100 m. siktutás: 1. Svoboda (C) 11". 2) Péter 11" (R). Dr. Bulyic (J) 11". Súlydobás: 1) Ambrózy 13.52 (J). 2) Fritz 13.31 (R) új román rekord. 3) Dr. Mo-rár 12.92 (R). Fritz 14.10 dob. sze-rencsétlenségére azonban kilépett, a román sport sokat remélhet még

pa földalatti moraj követte. A há-zakban a falon függő képek kimoz-dultak helyükből és az órák megát-lottak. Arról, hogy a földrengés oko-zott-e kárt, nem érkezett jelentés.

niszterelnök hevesen ellenezte a passzív rezisztencia feladását.

Berlinből táviratozzák: A Kom-munista zavargások az egész or-szághban terjednek. Az augsburgi bajor nacionalista gyűlésen Lu-dendorff a következőket mon-dotta:

— A zsidó marxistust széj-jelzuzzuk. A mi feladatunk hogy fegyverrel, géppuskával és ágyu-val utnak induljunk. A forrada-lom a hatóságok ellenkezése elle-nére is ki fog történi. Nincs sok időnk. A német szabadságmozgá-lom Bajorországból indul ki és Berlinben bajor ököllet rendet te-remtünk. A német kérdést csakis a kard oldhatja meg.

Münchenből táviratozzák: A jobboldali harci szervezetek és a kommunisták között véres össze-ütközések voltak.

tőle. 110 m. gátfutás: 1) Neacsu (R) 17". 2) Imre (R) 18". 3) Zgaga (J) 19 (jugoszláv rekord). A nap legszebb versenye. Kalapácsvetés: 1) Bodea (R) 39.58. 2) Zsigmond (R) 30.68. 3) Holz (R) 28.58. Bo-dea szintén Fritz sorsára jutott: egy 41.17 dobásánál kilépett. 400 m. siktutás: 1) Steinfeld (R) 53". 2) Kozovics (R) 54". 3) Martinek (C) 54". Simics (J) a versenyt fel-adta. Távolugrás: 1) Dr. Buljik (J) 6.57. 2) Störzbach (R) 6.33. 3) Fischer (R) 6.13. Fejtűnően gyen-ge eredmények egyik versenyző-nek sines stílusa. 1500 m. siktutás: 1) Kabát 4.24" (R). 2) Schwellen-greber 4.27" (R). 3) Kucharsky 4.30 (C). Macha és Kiskovics fel-adták. Kabát jó tempóban futott. Jó idő. 4×100 m. stafeta: 1) Ro-mánia A csapata 46. (Varsányi, Donogán, Steiner, Steinfeld). 2) Cseh-Jugoszláv kombinált 46. (Martinek, Riedl, dr. Buljic, Svoboda.) 3) Románia B csapata (Ru-din Otörzbach, Kozovics, Bergent hal). Svoboda ebben a versenyben mutatta meg igazi képességeit.

Mozi.

* Aradi mozi-hírek. A Hindu sírem lék, amelynek eddigi összes előadá-sain zsufolt nézőtér gyönyörködött a nagyszabású filmatrakció csodás szépségeiben, még csak kedden lát-ható az Urániában. A keddi utolsó előadás a második rész megy. — Az Apollóban kedden utoljára igen érdeklésítő izgalmasan lenyűgöző dráma kerül előadásra, amely a Mo-zikirálynő címet viseli.

Irodalom, művészet

* Az aradi színház heti műsora. Kedd: Offenbach, operette. B) bér-let. Szerdán: Levendula, operette. C) bérlet. Csütörtökön: Szépasszony ko-csisa, operette. A) bérlet. Pénteken: Fekete gyémántok drámai bemutató, B) bérlet. Szombaton: Marinka tán-cosnő, operette-bemutató. C) bérlet. Vasárnap: Marinka táncosnő, ope-rette. Bérletszűnet.

* Zöldhelyi Annus temesvári bemu-takozása. Lázás érdeklődés előzte meg Zöldhelyi Annus, a kiváló er-délyi primadonna temesvári első fel-lépteit, mely külsőleg zsufolt néző-térben nyilvánult. Szombaton este a „Bajadér“ címszerepben lépett a kö-zönség elé. Ideális színpadi megje-lenése, kultivált énektudása, kiforrott játéktudása nem tévesztette el hatá-sát. A közönség lelkesen ünnepelte Zöldhelyit ugy a Bajadér címszerep-ben, mint vasárnap este a „Hollandi menyecskeben. Sárvay Rózi pompás temperamentumos játéka, páriát rit-kitó tánc képessége valóságos ex-tázisba hozza a lelkesedni tudó pub-likumot. Mindkét este zajos sikere volt. Verner Jenő tehetsége estéről-estére jobban bontakozik ki kellemes csengő tenorjával rövid időn belül az elsők közé fogja emelni.

* Shakespeare a temesvári nyári színházban. Pénteken este Shakespeare Velencei Kalmár ci-mű klasszikus darabja kerül szin-tre a temesvári nyári színházban Fekete Mihállyal a címszerepben. Kedden Kék mazur, szerdán Baja-dér, csütörtökön a Hollandi me-nyecskét adják.

* Az aradi színház hírei. Offen-bach. Az aradi színház kedden ele-veníti fel a darabot. Hortense szere-pében Horváth Micivel, a császárnő-ben Kovács Katóval. Herminát Fás-kerti Maca játsza. Offenbach rende-ző Tompa Béla lesz. — A Fekete gyé-mántok. Az irodalmi és színpadi si-kerben egyaránt kiváló Jókai—Heve-si dráma, a Fekete gyémántok lesz a színház pénteki premiéréje, amelynek fő női szerepét Kálmán Sári játsza. — Marinka táncosnő. A fővárosi operettszínház legutóbbi nagyszerű slágere Jean Gilbert Marnka táncos-nője volt. Aradon szombaton kerül bemutatásra a Marnka táncosnő nagy szerű szereposztásban. A főszerepek majdnem mind kettős szereposztás-ban mennek. Horváth Mici—Kovács Kató, Balogh Böske—Fáskerti Maca és Sebestyén—Pattanyus felváltva loznak játszani. A bonvivan szerep az elegáns és nagyszerű Tompa Béla kezében van. Jó szerepe van azor-ban még a Marinka táncosnőben Selmeczynek, Gyözönek és Mészá-roznak is.

— A temesvári symphonikus zene-ker egyrészének a színházban való elfoglaltsága miatt a keddre hird-e-tett hangverseny f. hó 28-án, pénte-ken lesz megtartva.

Elhalasztották a magánvasutak részvényeinek lebélyegzését.

(Koromzay Frigyes Acsev. vezérigazgató nyilatkozata.)

(Saját tudósítónktól.) A *Közöny* olvasóinak még élénk emlékezetében van a Monitorul Oficial szeptember 2-iki számában közölt rendelet, melynek értelmében minden magánvasut, melynek vonalai a mai Románia területére esnek, részvényeit szeptember 20—30 között Brassóban lebélyegzés céljából bemutatni köteles. Áradlakosságát ez annál inkább érdekelte, mert az Acsev. részvényesek nagy része itt lakik. A túl rövid terminus, valamint a külföldi részvényesek sérelme általában idegenkedést váltott ki a rendelet ellen, amely úgy látszik külföldi beavatkozásra is vezetett, mert legnagyobb meglepetésre a bécsi *Neue Freie Presse* szeptember 23-iki számában egy hirdetőmenty olvastunk, amelyet az ottani román követség hivatalosan adott ki és a melyben értesíti a közönséget, hogy a közlekedésügyi miniszternek idézett rendelete meg nem történnek tekintendő.

Kérdést intéztünk Koromzay Frigyes Acsev. vezérigazgatóhoz, hogy ezek után miben áll tulajdonképpen a részvények lebélyegzésének ügye. Ő a maga részéről is a legnagyobb meglepetéssel vette tudomásul a bécsi lap közlését, mert az Acsev. eddig a rendelet visszavonásáról semmiféle hivatalos, sőt magán értesítést sem kapott. Az Acsev. delegációja, amely 19-én utazott Brassóba, még nem érkezett vissza és a maga részéről sem tett eddig semminemű jelentést. Azon-

ban az *Erdélyi Hitelbank* brassói fiókja ma telefonon oly értesítést küldött központjának, hogy a részvény-lebélyegzés bizonytalan időre elhalasztatott.

Ezek után konstatálnunk kell, hogy a rendelet ügyében a legteljesebb zavar uralkodik, senki sem tudja, hogy mit csináljon és érdekeit hogyan védje meg.

Közgazdaság.

Javult a leu.

Zürichben a svájci frank kisebb mértékű javulása folytán az összes devizák ára alábbszállt csupán a leu, a francia frank és az olasz lira emelkedett. Különösen nagy mértékű a francia frank javulása, amivel kapcsolatosan a leu ára Párisban 7.70-re csökkent. A márka a francia franktól eltérőleg alábbszállt. Belföldön lanyha devizapiac folyt, de bankkörök nem vártak további újulást.

Aradi valutaárak. (Szeptember 24.) Francia frank 12.80, svájci frank 40, dollár 220, dinár 2.15, szokol 6.30, lira 9.50, angol font 9.90, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0032. **Kifizetések:** Budapest külföldi 80, belföldi 138, Bécs 332, Prága 6.50, Zürich 38.70, Milano 9.80, London 995, Páris 13, Newyork 218, Belgrád 2.45.

Temesvári valutaárak. (Szept. 24.) Newyork 215, dollár 218.50, London 986, angol font 990, Páris 13.10, francia frank 13.29, Zürich

38, svájci frank 38.50, Milano 9.65, lira 9.25, Belgrád külföldi 2.32, belföldi 2.25, dinár 2.15, Prága 6.40, szokol 6.20, Budapest külföldi 94, belföldi 140, magyar korona 128, Bécs 335, osztrák korona 315.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Szept. 24.) **Kifizetések:** Páris 12.85, London 993, Newyork 219, Milano 9.78, Zürich 39, Bécs 0.0031, Prága 665, Budapest 0.0125. **Valuták:** Napoleon 800, márka 0.0030, léva 2.10, török lira 1.20, angol font 990, francia frank 12.70, svájci frank 40.50, lira 9.40, drachma 3.80, dinár 2.20, dollár 225, lengyel márka 0.0009, osztrák korona 0.0031, magyar korona 0.0090, szokol 6.40.

Zürichi nyitás. (Szeptember 24.) Berlin 0.00000350, Newyork 561.50, London 2557, Páris 33.65, Milano 25.35, Prága 16.8750, Budapest 0.030250, Belgrád 6.1750, Bucuresti 2.60, Varsó 0.0018, Bécs 0.0079.

Zürichi zárlat. (Szeptember 24.) Berlin 0.000003, Amsterdam 220.75, Newyork 560, London 2554, Páris 33.90, Milano 25.45, Prága 16.8250, Budapest 0.030250, Belgrád 6.1750, Bucuresti 2.60, Varsó 0.0018, Bécs 0.0079, Szófia 5.3250.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Szeptember 24.) Napoleon 69200, Amsterdam 7615-8055, Berlin 0.0002-3, Belgrád 215-229, Bucuresti 92-105, leu 93-106, London 88400-92800, angol font 88900-93300, Milano 870-925, lira 880-935, Newyork 19500-20600, dollár 19800-20900, Páris 1160-1226, francia frank 1175-1246, Prága 583-627, Varsó

0.0650-7.15, Bécs 0.2750-29.70, Zürich 3440-3660, svájci frank 3460-3680.

Budapesti tőzsdezárlat. (Szept. 24.) Magyar Hitel 875.000, Osztrák Hitel 195-186.000, Salgó 778.000, Rima 190.000, Délivasút 146.000, Államvasut 530.000, Kohó 1,175.000, Atlantica 60-64.000, Ganz-Danubius 47-45,750.000, Kőszén 3,500.000, Papír 67-68.000, Nasici 2,425.000-2,750.000, Szlavonia 105-120.000, Országos fa 390-400.000, Földhitelbank 475.000, Viktoria 34-36.000, Kereskedelmi Hitel 1,550-1,490.000, Pesti Magyar Keresk. Bank 1,750-1,575.000, Beocsini 1,700.000, Láng 37-44.000, Lipták 270-299.000, Schlick 480-535.000, Brassó 180-198.000, Zabolai 21.500, Baróti 25.000, Cukoripar 4,350-4,600.000, Klotild 140-150.000, Temesi Szesz 125.000, Olasz Bank 56-68.000, Angol-Magyar Bank 163-176.000, Leszámloló 122-145.000, Magyar-Cseh Bank 48-50.000, Nova 170-160.000, Kronbergerfa 26-24.750, Közuti 31-35.000, Csáky 70-75.000, Izó 550-635.000, Magnezit 4,000.000, Viktória Butor 26-25.000, Ofai 600-680.000, Malomsoky 48-49.500, Pesti Hazai Takarékpénztár 2,400.000, Urikány 395-370.000.

Pénzügy - Rumánische Finanzen. Welt a bel- és külföldi kereskedelmi és ipari élet szaklapja. Szerkesztőség Oradea-mare, Strada Jókai Mór 17.

Feloszlatták a bolgár parlamentet. Szófiából táviratozók: Milov igazságügyminiszter a koalíciós kormány kebelében előállított nézeteltérés miatt lemondott. A szobránjé feloszlatták, az új választásokat két hónap múlva fogják megtartani.

Pénzügyi kate.

(Saját tudósítónktól.) Nem érdektelen végigtekinteni azokon a beteges tüneteken, amelyek a pénz vásárló erejének csökkenésével kapcsolatban felmerültek s amelyek a közgazdasági viszonyok romlásával fokozatosan fertőzik meg a gazdasági életet.

TEZAURÁLÁS. Mindjárt a háboru első évében a tőke a természetes elhelyezkedést az arany-és ezüstpénzek és értékek halmozásában találta meg.

ÁRDRÁGÍTÁS. A gazdasági élet teljesen berendezkedik a tartós háborura; a hadsereg szükségleteinek óriási emelkedése, a behozatal korlátja különösen a közszükségleti cikkek árát óriási mértékben emelte s ezen a téren a vállalkozási szellemnek rendkívüli eshetőségei voltak. Egyelőre csak a legitim kereskedelem mozgott a téren, de mint köztudomású, rövidesen áttörte a határokat a tőkésaporítás vágya és lehetősége. Mindenki vett, vagy legalább halmozott árut, eladott általában nem is látott árut, kötelevekké váltak 10-15 kézen keresztül, az utolsó vevő azonban hiába kereste az eredeti eladót. Megjött az első korlát, amely törvénnyel szabályozta a közszükségleti cikkek árát, amely büntetéssel sújtotta az iparendély nélkül sefe-

lőket és az árfelhajtást. Nem radikális gyógyszer volt, de komoly korlátja a további gyors romlásnak, mert a törvényes előfeltételek megszerzése nem mindenkinek sikerült és a büntetéstől való félelem sokakat visszatartott vagy mérsékelte.

A tényleges háborús állapot befejezésével a győző és legyőzött államok valutáinak egymástól való természetes eltávolodását a béketárgyalások esélyei érzékenyen elősegítették s így alakult ki a valutazúzat.

Erről felesleges bővebben megemlékezni. Ki ismerte eddig a dollárt és melyik gyermek nem ismeri ma az összes idegen pénznemeket? Minden jólnevelt értelmes hazafi várta az idegen valuta emelkedését, nem törődve azzal, hogy ez a saját pénzének devalválódását jelenti egyszerre mind. De ime jött a rendelet. A saját valuta kivételi tilalma. A valutatizérkedés fokozottabb ellenőrzése és végül az elfoglalt területeken a pénzbeváltás.

A KURZUS. A zürichi, a gazdasági hőmérő, amelynek a hatása a gyakorlatban abban jelentkezik, hogy reggeli sétánkon azt vesszük észre, hogy a kirakatárjelző cédulái ismét magasabb számot mutatnak, a szabó, a suszter, a főfős, a fűszeres, a tejes, a kofa, a dada, mind-mind egy maga-

sabb számot mondanak, mert a kurzus lefelé tendál. Felfelé való útján tudniillik a hatás nem mutatkozik.

DEVIZAÜGYLETEK. A legyőzött államok pénzének rohamos süllyedésével nem emelkedett arányban annak árukészlete és termelési költsége és önként következtetett ebből, hogy a jobb valutájú államok kereskedői e rájuk nézve előnyös helyzetet kihasználva, rávetették magukat a leggyőzött államok áruira, nyereségükre s ennek természetes következménye volt a devizaügyletek kifejlődése. Előbb kereskedők, majd minden tőke rátért a devizavásárlásra.

KONTREMIN. A devizaspekuláció egy fejlettebb foka, amely nem más, mint spekulálás, hol az idegen valuta emelkedésére, hol a saját valuta további esésére. Elad a tőkés, vagy spekuláns határidő szállításra idegen devizát, vagy valutát s ezután epedve várja, hogy az eladott deviza ezalatt az idő alatt minél jobban leessék, hogy a magasabb áron eladott devizát vagy valutát olcsóbban szerezzze be a szállítási határidőre.

ARBITRÁGI. Még komplikáltabb faja a devizaspekulációnak. A különböző külföldi tőzsdepiacokon való beszerzése egy nagyobb összegű devizának oly módon

hogy átszámításokkal, sőt ezidő szerint már mérnöki műszerekkel megállapítja a devizor, hogy például a dollárt a helyi tőzsdei napi árnál lényegesen olcsóbban vásárolja meg, ha mondjuk Berlinben lejjel márkát vásárol s ezért ott dollárt. Lényegében ez a kiinduló alapja a devizaspekulációnak, mert egy jó devizor így biztosítja a devizakészletét.

A KOSZTPÉNZ további kinövésére a beteges állapotnak. Így nevezték el azt az uzsorakamatot megcsufoló pénziárulékot, amit a kölcsönbe vett pénz után nyíltan, hatóságok tudtával fizetnek az értéknapipekulánsok.

ZÜRICHI PARITÁS. Az ipari vállalkozás, határidőre kötött szerződések, komoly kereskedelmi ügyletek elé a valuta folytonos ingadozása komoly akadályokat gördít és ennek következményeit elkerülendő, már első feltétel a zürichi paritás biztosítása, ami azt jelenti, hogy az eladó, a bérlő, a bank, minden hitelező, talán már a törvénytelen gyermek anyja is a határidőre szóló pénzteljesítést a szolgáltatás ellenértékét, vételárát, bérértékét, sőt a kölcsönt is olyan magasabb arányban biztosítja, amilyen arányban a saját valuta a határidőre, a zürichi tőzsdén esni fog. Természetesen az ellenkező esély a hitelező nem viseli.

Kölcsönadott menyasszony.

(Dráma egy bécsi barban.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Nem mindennapi ügyet tárgyalt tegnap az I. kerületi törvényszék. Egy Sutschek János nevű kereskedelmi alkalmazott, barátjának, Mahn János technikuskának eladta 50.000 osztrák koronáért a menyasszonyát, egy órai „szórakozásra”. A történet a következő: Sutschek és menyasszonya, Skopil Hermína, aki csinos fiatal leány, reggel négyig mulattak egy barban. Mahn János technikus társaságában. Sutschek nem bírja az italt, nem is ivott semmit, egyedül ő volt józan a társaságban, de Mahn sem olyan állapotban, hogy ne tudott volna beszámolni tetteiről. Sutschek félrehívta a technikust és elmondta neki, hogy pénzre van szüksége, szívesen kölcsön adja neki a menyasszonyát 200 ezer koronáért, de csak egy órára. Félóráig alkudoztak, végül is megegyeztek 50 ezer koronában, amit a technikus azonnal kifizetett a boldog vőlegénynek.

A menyasszony, míg az alkudozott, gyanútlanul kezdett ki egy harmadikkal, egy tanárjelölttel, a kinek úgy látszik tisztességes számdékai voltak, mert egy elegáns csomagot ajándékozta meg Skopil Herminát és kiment a barból. Hermína nem bontotta ki a csomagot, azt hitte, hogy cukorsütemény van benne és pillanatnyilag nem volt rá gusztusa. Ekkor visszajöttek az asztalhoz a technikus és a vőlegény, fizettek és mindhárman elmentek hazafelé. Egy szálló előtt a vőlegény megáldotta menyasszonyát és a technikust, azután átadta menyasszonyát a „bérnök”-nek, aki már be is engedett a szállóba. — Hermína ekkor tudta meg, hogy kölcsön adta őt a vőlegénynek, éktelen lármát csapott, Sutscheknek két pontot adott és a technikust fejbe vágta esernyőjével. Egy rendőr választotta szét őket és mindhármat bekísérte az őrszobára. A technikus az 50 ezer koronát követelte vissza és miután ez az ügy erkölcsösköbe ütköző ügylet volt, Sutscheknek vissza kellett fizetnie az 50 ezer koronát. A rendőrök kibontották azt a csomagot, amelyet az eladott menyasszony magánál hordott és egy ezüstkanalat talált benne, amely a bar tulajdona volt. Emiatt a lopott kanál miatt került az eladott menyasszony tegnap a bíróság elé. Hermína és Sutschek már mint férj és feleség jöttek el a tárgyalásra,

ahol a technikus is megjelent, mint tanu aki harsogó derűtség közben mesélte el, hogyan adta el neki menyasszonyát. Az ezüst kanálról nem tudott semmit.

Hermína elmondta, hogy a csomagot, amelyet ő ki sem bontott, egy tanárjelölt ajándékozta meg őt és így nem tudhatta, hogy mit tartalmaz ez a csomag. A bíróság felmentette Sutschekné Herminát.

Cenzurát: IOAN NICHIŃ

NYILTTÉR.

Az ezen rovát alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

„Joan Limbeck si Flut” Arad, Fabrica de costiumuri de metal si intreprimdere de inormantari, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. Színház-épület.

Üz. felső-tesztéri Hofbauer Lajosné szül. Dörner Mária, gyermekei: Mici férj. Dudás Pálné, Nussl, József, Dudás Pál, valamint Dörner János és Dörner Emil és családjuk fájdalommal tudatják szeretet nagybátyuknak

Dobiaschi József

magánzóknak,

f. évi szeptember 23-án d. e. 10 órakor 82-ik életévében történt gyászos elhunytát.

Szeretett halottunk földi maradványai 1923. évi szeptember 25-én d. u. 4 órakor a Str. Episcopul Radu (Magyar-utca) 3. sz. alatt, a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltek és a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetnek.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért okt. hó 5-én d. e. 9 órakor a főtisztelendő Minorita-atyák templomában fog bemutatni.

Pihenj csöndesen!

Arad, 1923. szeptember hó 24.

PORTLAND CEMENT

nagyban és kicsinyben

kapható az

Aradi Kereskedelmi

és Aruforgalmi Részvt.-nál

Arad, Bohus-palota.

Iparbank helyiség.

Telefon 880. 12336

Angol, francia, német és zongora óraadást vállalnak házaknál.

Cím: Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Minden rendszerű varrógépek

kerékpárok, gramofonok szakszerű javítását vállalom. :: Alkatrészek, tüskék, szerelési anyagok, villany-egők jutányosan kaphatók

Burnácz Kornél

műszerész, Arad, Strada Barițiu 21. szám (Rákóczi-utca N. szám.) 5444

Felvétetik:

Irodista vagy irodistáné, aki német, magyar, gyors- és gépirásban gyakorlattal bír. Ajánlatok eddigi működés és igény megjelöléssel

„STENOGRAFIA“

jeligére ezen lap kiadóhivatalához küldendő. 5387

Régi fogakat és törött arany fogakat a legmagasabb árban veszek

Mondjalled

vizsgázott fogász. ARAD, Bui. Reg. Ferd. 17. József főherceg-u 17.

Poloska és melyirtást jótállással vállal. Patkányok, egerek biztos kipusztításához a békobeli Mattheine féle patkány és egérintő szert ajánljuk **MATTEINE** vállalat, ARAD, Str. Bucur 15-17., I. em. (Bötvös-u. 8.) **Muszka és svábirtó szert kapható.**

FIGYELEM!

Arad, Str. Cogalniceanu (Mikes-utca) régi 32-es elfoglalható három szoba, fürdőszobás magánház kerttel minden elfogadható árért eladó. 12336

MANOMETER

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal.

Gáspár műszerész, Arad, Str. Horia No. 1.

Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

Férfi-öltöny, telikabát és raglán-szővet nagy választékban: **I. Schutznál**, Strada Eminescu, Deák F.-u. 28-36.

Gyűjtővaggont indítunk a napokban BUDAPESTRE.

Küldemények szállítását előnyös feltételek mellett vállaljuk a

külföld bármely állomására.

Fratii Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítók, Arad.

Interurban-telefon 401.

Sürgönyezim: **Deutschped.**

Lloyd 1852

187250

Vasárnap f. hó 23-án nyílt meg

Timisoara legegánsabb és legelőkelőbb étterme

a „Tiszti Kaszinó Étterem“

A legjobb és legizletesebb ételeket **Erdélyiek** könyvtára, a legelőkelőbb

kényebb kiszolgálást **Iritz** szakszerű vezetése biztosítja. Pazar kényelemmel berendezve

Elsőrangú italok.

KELICO nemes likőrök a legjobbak!

„Ecca” hirdetőiroda. 10900

Szülők és deákok figyelmébe!

Iakolabeiratásnak legelőször
vásárolhat: Marienyt, keztűt,
svetert, mindennemű kötöttáru stb.

Szabolcsi-Klein divatüzletében,

Arad, Str. Neptun 2. (Forray-u.) :- Gyönyörű kötött női ruhák Lelei 520. -

Sok pénzt takarít meg, ha az
„Aradi Közlöny”-ben,
hirdet, mert hirdetése ingyen jelenik meg a
„Bánáti Közlöny”-ben.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetési ára 2 lelei.
Vastagabb betűvel 4 lelei.
A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szőlő 20 lelei.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

KÉT fiatal, fess, bohém urileány hasonló uriembernek érdek nélküli barátságát keresik. kikkel a telet végig mulathatnák. jókedvű urak írjanak „R. P.” jellegre poste restante. Leveleket Aradi Közlönyben jelezni. 5450
MODERN fiatal uriaszony hasonló galvált uriember barátságára vágyik. Csakis gazdag és feltétlen uriember írjanak „Francia” jellegre poste restante. Leveleket Aradi Közlönyben jelezni kérem. 5451

Alkalmazás.

SZORGALMAS mindenek takarításban gyakorlott; felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4718
JÓLFOZÓ szakácsnő két tagu családhoz azonnalra felvétetik. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5405
ÜGYVEDI írások tíz évi gyakorlattal, magyar, román, német nyelvismeréssel állást keres, esetleg iparvállalatnál is, gépiró. Cime Müller László Radna (Mágyaradna.) 5446
FIUK vagy férfiak könnyű munkára azonnalra felvétetnek. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13385

KIFUTÓPIU és munkaleányok felvételnek „Perfect” vésnöki műintézetnél Arad, Str. Eminescu No. 15. 18384

ENGROSSISTA fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre kerestetik Ehrenfeld fűszer nagykereskedésében. 5438

GÉPIRNI tudó hordal teendőben jártas nő felvétetik. Cim Kelet hírlapiroda Arad. 14024

BIZTOSÍTÁSI TISZTIVISELŐ azonnali belépésre kerestetik. Román nyelvet bírók előnyben. Ajánlatok fizetési és haszonrészesedési igények megjelölésével „Szorgalmas” jelleg alatt Kelet hírlap-irodába Arad közzétek. 14024

SZAKKÉPZETT pincemester azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok bizonyítványokkal együtt „Szakképzett” jellegre Kelet hírlapirodában Arad adandók le. 14024

KIFUTÓ FIU, 16 fizetéssel nyomdánkban alkalmazást nyer.

Lakás.

EGY-KÉT SZOBÁS lakást mellékkeliségekkel keresek Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) közelében. Lelépést fizetek. Ajánlatokat Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5375

KIADÓ AZONNAL háromszobás, fürdőszobás, modern lakás. Reflektánsok kiadóba közölik címüket. 2448

Vétel és eladás.

VASZON-ERNYŐ üzletbejártat főlé, használt, de jókarban, hozzá való teljes vasfelszereléssel eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5000

PERZSA KABÁT, kézimunka ágyterítők, függönyök, törülközők, női fehérneműk, ebédő divány, ágyak, asztalok, tükör, íróasztal, storok, kézimunkák, férfi és női télikabátok, női ruhák, disztárgyak, 2-ös számú gőzmosógép, gyermekágy, stb. eladó Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

NŐI ÉS FÉRFI fehérneműt, asztal és ágynevet, antik butorokat, porcellánokat, szőnyeget, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (vált Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

HALÓSZOBA, fehér kőris, fényezett járvorbetét, 3 tükrös toillettel, tükrös szekrénnyel és 1 konyha berendezés, mind használt, de jó állapotban, sürgősen eladó. Megtekinthető folyó hó 27-ig délelőtt 10-12 óra között. Arad, Strada E. Ghiba Birta (Várjassy József-u.) 12-18. 5453

TEAVAJ báró Nopcsa uradalomból, egyedül Dürr Gusztávnál Arad, városnázzal szemben. 5443

ŐSZI árpa, múlt évi termés, prima vetőmag 4 mm. eladó. Savoy Arad, Bulev. Carol I. 32. 13797

EGY jókarban levő könnyű stráfkocsi eladó. Szódavizgyár-udvar, ipartestülettel szemben. Arad, Bul. Carol 71. 14024

FEHÉR leányszoba berendezés eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13334

SZMIRNA ebédő szőnyegek, 12 személyes ezüst, uriszoba modern, világos hálószoba, 2 bőrfotel, 2 rézkarnis, álló tükör, szőrmék, Arad Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. az udvarban balra. Ugyanott mindennemű szőrmét, fehérneműt, stb. veszek. 5440

NŐI BŐRKALAPOK Lelei 160. - viszonteladónak árkedvezmény Posch áruház Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. 5442

GYERMEK babakocsi megvételre kerestetik. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13334

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyeget, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázakat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kintazunk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

IRÓGÉPEK, kellekek raktára, szakszerű javító műhely. Szegfű, Arad, Piata Luther 3. Telefon 111. 13731

VILLAMOS-MOTOR 3.8 lóerős eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5362

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászőnyeget, kész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-palota.) 11895

HASZNALT OLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

ELLAQ Zsigmondháza modern oszádi ház azonnal beköltözhető 4 szoba, 2 konyha, mellékkeliségekkel, kerttel. - Értekezni Ujaradi Takarékpénztár titkáranál. 5457

KÜLVÁROSBAN magánháza elfoglalható háromszobás lakással, állóval, kerttel 200.000 Leleiért eladó. Uranus-iroda, Arad, főpostával szemben. 13933

MOSÓCZY telepen gyönyörű kis magánháza elfoglalható kétszobás lakással, nagy telokkal 110.000 Leleiért eladó. Uranus-iroda, Arad, főpostával szemben. 13933

SOCODOR (Székudvar) község piacterén eladó egy ház, mely áll fűszerüzlet, italmérés, tőzsde és belyegárudából. 6 szoba, 2 nagy üzlethelyiség és mellékkeliségekből. Értekezni lehet Socodor (Székudvar) Fery Gyula, vagy Chisineu (Kisjenő) Fon Sándornál. 5448

Sok pénzt takarít meg, ha a
„Bánáti Közlöny”-ben,
hirdet, mert hirdetése ingyen jelenik meg az
„Aradi Közlöny”-ben.

ARAD közelében Szentleányfalván egy kétszoba, konyha, kamara, istállóból álló sarokház szép gyümölcsös kerttel 45.000 leleiért sürgősen eladó. A ház azonnal elfoglalható. Érdeklődni lehet a Központi-szálloda portásánál Arad. 14022

Üzletek.

KORCSMA, két helyiség, 2 szoba konyhas lakással 30 ezer leleiért azonnal átadó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5449

Ellátás.

GY fiatal deák uriháznál teljes ellátást nyerhet. Arad, Str. Alexandra Gavra (Csernovits Péter-utca) 25. 13334

KÉT fiatalember ebéd, vacsora kosztot kaphat uricsaládnál. Bővebbet Kelet hírlapirodában Arad. 14024

Különféle.

PÉNZT adunk kereskedelmi árukra és ingóságokra. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5445

ELVESZETT folyó hó 23-án egy fekete pénztárca pénzzel és több fontos Balogh István névre szóló okmányokkal. Becsületes megtaláló kéri pénzt megártása ellenében az okmányokat eljuttatni a gáji rendőrségre. 5441

NAGY pincehelyiség, száraz, cementezett, világos, villany és vízvezetékkel kiadó Arad, Calea Șaguna 111. 5437

SCHATTELES ÜGYNÖKSÉG
Karansebes- LUGOJ. Telefon sz. u. 3. LUGOS. 18.
Kereskedelmi áru- és terményképviselő. 5489

Villanyégők!!

28 Leleiért kaphatók ötven gyertyafényig SCHVARCZ üvegesnél, Calea Banatului (Asztalos S.-utca). Minőségért felelek. Üveg, porcellán, tájték ragasztás, üvegezés, képkerekezés. 5454

Az Ineu (Boraszendi) Perzsa szőnyeg Szővőipar
keres azonnali belépésre
hozzáértő munkavezetőnőt.

Köszönet Kokszt
prompt szállít üzemek, téglagyárak és szénnagykereskedők részére
FERROCARBON
szénkereskedelmi társaság, szénbányák kizárólagos képviselői
Centrala: Timisoara. Agrárpalota. Telefon 9. 18656
Expositura: Petroseni. Telefon 41.

UTLEVELEKET legpontosabban láttamozunk Naponta futárt indítunk.
Gyűjtőhelyek: Weinberger János cipőüzlete Fötér és Weisz Dávid fűszerüzlete Arad, Str. Marasesti (Kossuth-u.)

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavidálat.

Handwritten notes and stamps at the bottom of the page, including numbers like 2107000, 000682, 0050, and 854.